

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

16 ביולי 2012

708

כ"ו בתמוז התשע"ב

עמוד

1176 הצעת חוק משק הדלק, התשע"ב-2012

הצעת חוק משק הדלק, התשע"ב-2012

פרק א': מטרה והגדרות

מטרה 1. מטרתו של חוק זה היא הסדרה של הפעילות במשק הדלק, בין השאר לשם –

(1) הבטחת הספקה סדירה, רציפה ואמינה של דלק וגפ"מ;

ד ב ר י ה ס ב ר

זו ליצור משטר של רישוי במשק הדלק, ולהסדיר בצורה כוללת את משק הדלק.

הצעת החוק כוללת גם את ההסדרה הייחודית הנדרשת למשק הדלק בשעות חירום. ההסדר המוצע של החוקת מלאי חירום והיערכות לשעת חירום, מהווה המשך והרחבה של ההסדר הקיים היום (לפי פרק ה' לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2001), התשס"א-2001, ולפי צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסדרים במשק הדלק), התשמ"ח-1988).

במקביל לחוק המוצע ימשיכו לחול חיקוקים אחרים הנוגעים למשק הדלק, אשר לא בוטלו במפורש בחוק המוצע, ואלה הם:

– חוק הפעלת רכב (מנועים ודלק), התשכ"א-1961 – חוק המסמך לקבוע את סוגי הדלק שבהם ניתן להשתמש להפעלת רכב מנועי, ומשמש לאכיפת שימוש במוצרי נפט העומדים בדרישות תקנים ישראליים ובדרישות נוספות, ובהן דרישות שעניינן איכות הסביבה.

– חוק משק הדלק (קידום התחרות), התשנ"ד-1994 – חוק שנועד בעיקרו להבטיח תחרות בין תחנות תדלוק.

– חוק משק הדלק (איסור מכירת דלק לתחנות תדלוק מסוימות), התשס"ה-2005 – חוק שחוקק כחלק מן המלחמה בתחנות התדלוק הפועלות בניגוד לחוקי רישוי העסקים והתכנון והבנייה, ואוסר על מכירה והספקה של דלק לחלק מן התחנות.

– צווים לפי חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 (להלן – חוק הפיקוח) – צווים אלה מסדירים כיום פיקוח בעיקר על מחירי הבנזין בתחנות התדלוק ועל תעריפי התשתית במשק הדלק.

– חוק הבלו על הדלק, התשי"ח-1958.

ככלל, אין בהצעת החוק הסדרה של הפעילות במשק הגפ"מ (גז פחמימני מעובה, המוכר כגז בישול), למעט בהקשרים מסוימים שנקבעו מפורשות בחוק, ובכלל זה הסדרת משק הדלק לשעת חירום.

החוק המוצע מחולק ל-12 פרקים כלהלן:

פרק א': מטרה והגדרות – פרק זה כולל פירוט של מטרות החוק המוצע והגדרות למונחים שבהם נעשה שימוש בחוק המוצע.

כללי הדלק, שמשמעותו בחוק זה בעיקרה היא נפט גולמי, והמוצרים המופקים ממנו ומשמשים כמקור אנרגיה, מהווה נדבך מרכזי במשק המדינה, ומשפיע על תחומי חיים רבים של הפרט ושל הציבור.

מטרת הצעת חוק זו היא הסדרת מכלול הפעילויות במשק הדלק, בעיקר בהיבטים הכלכליים, תוך קביעת משטר רישוי במשק הדלק ורגולציה מתאימה. ההסדרה והפיקוח המוצעים יכללו את כל שרשרת הפעילויות במשק הדלק: ייצור, זיקוק, שיווק, מכירה, אחסון והובלה, ובהיבטים מסוימים – גם ייבוא וייצוא. כל זאת כדי להבטיח אמינות, זמינות, רציפות אספקה, איכות ויעילות, תוך יצירת תנאים תחרותיים, וכלי לפגוע בהיבטי שמירה על הבטיחות ועל הסביבה.

התשתית הפיסית והמשפטית של משק הדלק הישראלי הונחה עוד בימי המנדט הבריטי, כאשר חברות התשתית העיקריות של המשק פעלו מכוח זיכיונות שניתנו להן בידי הנציב העליון הבריטי. עם קום המדינה הזיכיונות הללו לא בוטלו, והמדינה נכנסה לנעלי הנציב העליון. במשך שנים המשיך משק הדלק להתנהל באופן ריכוזי, כאשר תחומי פעילות רבים בו נשלטים בידי חברות ממשלתיות וחברות הפועלות מכוח זיכיונות. בתחום השיווק פעלו שלוש חברות דלק בלבד.

בשנת 1988 יצאה לדרך הרפורמה במשק הדלק, שעיקריה היו פתיחת תחום השיווק לתחרות על ידי מתן אפשרות לחברות נוספות לעסוק בשיווק דלק ועל ידי שינוי שיטת הפיקוח על המחירים. בתחילת שנות ה-2000 הגיעו לקצם שני זיכיונות מרכזיים במשק: זיכיון בתי הזיקוק וזיכיון תש"ן (חברת תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ, העוסקת באחסון והזרמה של מוצרי נפט), וזיכיון נוסף עתיד להסתיים בעשור הקרוב. חברת בתי הזיקוק פוצלה והופרטה, וכיום מקטע הזיקוק כולו מצוי בידיים פרטיות. מיתקני האחסון והניפוק המרכזיים, שבעבר הוחזקו והופעלו בידי חברת פי גלילות, חברה שמחצית ממניותיה היו בידי הממשלה במישרין או בעקיפין והמחצית השנייה בידי שלוש חברות הדלק הגדולות, נמכרו לחברה פרטית.

המהלכים ההיסטוריים של הפחתת הריכוזיות במשק הדלק והפחתת המעורבות הממשלתית, יצרו את הצורך בהסדרה כוללת של משק הדלק וביצירת משטר של רישוי, והמהלכים המאוחרים של תום עידן הזיכיונות ושל ההפרטות חידדו צורך זה. לפיכך מוצע בהצעת חוק

- (2) הבטחת רמת שירות נאותה בכל תחומי הפעילות במשק הדלק;
- (3) יצירת תנאים תחרותיים ושמירה על התחרות וקידומה בכל תחומי הפעילות במשק הדלק;
- (4) הבטחת ההספקה של דלק וגפ"מ במצבי חירום ובמצבי כשל במשק;
- (5) הגנה על טובת הציבור וצורכי משק המדינה.

הגדרות

2. בחוק זה –

"אחסון" – אחסון דלק;

"אמצעי שליטה", "בעל עניין", "החזקה" לעניין אמצעי שליטה, "שליטה" – כהגדרתם

בחוק ניירות ערך;

"בעל רישיון" – מי שקיבל רישיון לפי חוק זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ט': עונשין – בפרק זה מוצע לקבוע ענישה פלילית בשל הפרת הוראות לפי החוק.

פרק י': עיצומים כספיים – בפרק זה מוצע להסמיך את מנהל מינהל הדלק במשרד האנרגיה והמים (להלן – המנהל) להטיל עיצום כספי על הפרות של הוראות לפי החוק המוצע. מכיוון שהמניע הצפוי של מרבית הפרות לפי החוק הוא כספי, דומה כי הדרך להרתיע מהפרות אלה היא באמצעות ענישה אזרחית כספית כבדה. אשר על כן, בשל מרבית הפרות מוצע להטיל עיצומים כספיים. בחלק מן הפרות נקבעה הסנקציה האזרחית כסנקציה יחידה. במספר מצומצם של הפרות מוצע לקבוע את הענישה הפלילית כענישה היחידה, כגון בעבירות של הפליה, אך במקרים אחרים תופעל הסנקציה הפלילית רק בנסיבות מיוחדות, כגון במקרים של הפרה חוזרת, כאשר הסנקציה האזרחית לא הרתיעה.

פרק י"א: תיקונים עקיפים – בפרק זה מוצע לתקן חוקים שונים בתחום הדלק לצורך התאמת חוקים אלה להוראות החוק המוצע.

פרק י"ב: שונות – פרק זה כולל הוראות שונות ובכללן זה שמירת דינים, הסמכה של שר האנרגיה והמים (להלן – השר) להתקין תקנות לביצוע החוק ולשנות את התוספת הראשונה, והוראות מעבר הנחוצות בשל שינוי המשטר החוקי.

פרק א': מטרה והגדרות

סעיף 1 מוצע לקבוע כי מטרת החוק היא הסדרת הפעילות במשק הדלק, בין השאר לשם הבטחת הספקה סדירה, רציפה ואמינה של דלק ושל גפ"מ, בכל עת ובשעת חירום בפרט; הבטחת רמת שירות נאותה בכל תחומי הפעילות במשק הדלק; יצירת תנאים תחרותיים ושמירה על התחרות וקידומה והגנה על טובת הציבור וצורכי משק המדינה.

סעיף 2 מוצע להגדיר את המונחים שנעשה בהם שימוש בהצעת החוק, בין השאר מוגדרים המונחים "דלק" ו"מוצר נפט", באופן הקובע את תחולת החוק על כל

פרק ב': רישוי – פרק זה מסדיר את רישוי העוסקים בדלק בתחומי הפעילות השונים במשק הדלק, והוא מהווה את לב החוק.

פרק ג': הגבלות על החזקות ברישיון ועל פעילות בעל רישיון – בפרק זה מוצע לקבוע הגבלות על החזקות צולבות ברישיונות, משיקולים מבניים של משק הדלק וקידום התחרות בו.

פרק ד': שירות חיוני – הדלק הוא מוצר חיוני המניע את גלגלי המשק כולו, הוא נחוץ לקיום חיי יומיום תקינים, ובכלל זה להפעלת מוסדות ובתי חולים, למערכת הביטחון להפעלת כלי רכב ומטוסים, ולהפעלת תשתיות אחרות (לרבות חשמל ומים). בפרק זה מוצע להגדיר חלק מן השירותים במשק הדלק כשירותים חיוניים, אשר חלה לגביהם מערכת חובות שנועדה להבטיח את רציפות הפעלתם, ומניעת פגיעה בהם.

פרק ה': הבטחת שירות נאות ותנאים תחרותיים – בפרק זה מוצע לקבוע כללים להבטחת שירות נאות לצרכנים, וכללים שיבטיחו קיום תחרות במשק הדלק.

פרק ו': תחנות תדלוק – בפרק זה מוצע לקבוע חובת רישום של תחנת תדלוק ציבורית במרשם תחנות התדלוק הציבוריות, תנאים לרישום כאמור וחובות של בעל תחנת תדלוק ציבורית.

פרק ז': מצב כשל ומצב חירום – בפרק זה מוצע לקבוע כללים להפעלת משק הדלק במצב חירום ובמצבים שבהם קיים מחסור בדלק או שיבוש בהספקתו, המוגדרים כמצבי כשל במשק הדלק. בפרק זה, על בסיס ניסיון העבר, ניתנים כלים ייחודיים הדרושים לניהול המשק במצבי כשל וחירום.

פרק ח': סמכויות פיקוח – בפרק זה מוצע לקבוע הוראות באשר למינויים ולסמכויותיהם של מפקחים מבין עובדי משרד האנרגיה והמים, לצורך פיקוח על קיום הוראות החוק המוצע והחיקוקים המנויים בתוספת השנייה לחוק המוצע.

”בעל תחנת תדלוק” – כל אחד מאלה:

- (1) מי שבידו רישיון או היתר זמני לפי חוק רישוי עסקים, התשכ”ח-1968,¹ שלפיו ניתן לנהל עסק של תחנת תדלוק;
- (2) מי שבהשגחתו, בפיקוחו או בהנהלתו פועלת תחנת תדלוק;
”גפ”מ” – גז פחמימני מעובה כהגדרתו בחוק הגז;
”דלק” – נפט גולמי, מוצר נפט ודלק חלופי, לרבות מוצרים כאמור המכילים תוספים, ולמעט כל מקור אנרגיה אחר שהעיסוק בו הוסדר בחיקוק אחר;
”דלק חלופי” – מקור אנרגיה חלופי הדומה לנפט גולמי או למוצר נפט המנוי בתוספת הראשונה;
”הזרמה” – הכנסת דלק לצנרת והולכתו בה;
”זיקוק” – ייצור מוצר נפט או דלק חלופי, וכן מכירתו בידי המייצר לבעל רישיון;
”זכות בתחנת תדלוק” – לרבות כל אחד מאלה, בין במישרין ובין בעקיפין, בין לבד ובין יחד עם אחר:
 - (1) זכות בעלות במקרקעי תחנת תדלוק;
 - (2) זכות במקרקעי תחנת תדלוק מכוח הסכם חכירה או שכירות, מכוח דיירות מוגנת לפי חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל”ב-1972,² או מכוח החזקה במקרקעין כבר-רשות;
 - (3) זכות להפעיל את תחנת התדלוק או להשפיע על הפעלתה;
 - (4) זכות לבלעדיות במכירת מוצרי נפט או בהספקתם לתחנת התדלוק, לרבות בלעדיות חלקית ולרבות זכות מכוח הסכם או הסדר שזו תוצאתו בפועל;
 - (5) זכות בנכסי תחנת תדלוק מכוח אחד או יותר מאלה:
 - (א) חוב או פיצוי, לרבות זכות מכוח שעבוד או מכוח פשיטת רגל או פירוק תאגיד;
 - (ב) זכות כספית אחרת כלפי בעל זכות בתחנת תדלוק לפי פסקאות (1) עד (4);
 - (6) כל זכות המקנה, במישרין או בעקיפין, השפעה על רכישה או מכירה של מוצרי נפט בתחנת תדלוק;”חברת דלק” – מי שמקיים פעילות במשק הדלק, הטעונה קבלת רישיון;

ד ב ר י ה ס ב ר

שלגביהם נראה כי יש צורך בהחלה על המוצרים הללו. בפרט – הוראות החלות על בעל רישיון זיקוק מתייחסות גם למוצרים אלה אם הם מיוצרים על ידו, וכן, לעניין גפ”מ – הוראות שעניינן שעת חירום והיערכות אליה, הוחלו גם על גפ”מ.

הגדרות מהותיות נוספות הן הגדרות הנוגעות לאמצעי שליטה ולהחזקתם, ובעניין זה מפנה החוק המוצע להגדרות בחוק ניירות ערך.

המוצרים המופקים מנפט גולמי ומשמישים מקור אנרגיה, למעט גפ”מ (גז בישראל). החוק מוחל גם על מוצרים נוספים, חלופיים אך דומים, שאינם מופקים מנפט גולמי, והמנויים בתוספת הראשונה המוצעת ולשר סמכות להוסיף מוצרים דוגמתם לתוספת הראשונה.

באשר לגפ”מ, ביטומן, נפטא זפת ושמינים המופקים מנפט גולמי, מוצע כי החוק המוצע בכללותו לא יחול עליהם, למעט חלק מסוים מהוראות החוק המוצע,

¹ ס”ח התשכ”ח, עמ’ 204.

² ס”ח התשל”ב, עמ’ 176.

"חברת תשתית" – בעל רישיון תשתית;
 "חוק הגז" – חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989;³
 "חוק הגנת הצרכן" – חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981;⁴
 "חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט-1999;⁵
 "חוק ההגבלים העסקיים" – חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988;⁶
 "חוק הפיקוח" – חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996;⁷
 "חוק הפעלת רכב" – חוק הפעלת רכב (מנועים ודלק), התשכ"א-1961;⁸
 "חוק ניירות ערך" – חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;⁹
 "חוק קידום התחרות במשק הדלק" – חוק משק הדלק (קידום התחרות), התשנ"ד-1994;¹⁰
 "חוק התקנים" – חוק התקנים, התשי"ג-1953;¹¹
 "ייצור דלק חלופי" – לרבות מכירתו לבעל רישיון;
 "מונופול" – מונופולין כמשמעותו בסעיף 26(א) לחוק ההגבלים העסקיים, אף אם לא הוכרז ככזה לפי החוק האמור;
 "מוצר נפט" – מוצר, למעט גפ"מ, המופק מנפט גולמי, ומיועד לשמש כמקור אנרגיה, ולעניין זיקוק ורישיון זיקוק – גם נפטא, ביטומן, זפת ושמונים, והכל לרבות מוצר ביניים הנוצר בשלבים השונים של תהליך ההפקה של כל מוצר כזה;
 "מלאי חירום" – מלאי של דלק לצורכי חירום, שבעל רישיון מחזיק או מאחסן לפי סעיף 13 לחוק;
 "הממונה על הגבלים עסקיים" – כמשמעותו בסעיף 41 לחוק ההגבלים העסקיים;
 "המנהל" – מנהל מינהל הדלק במשרד האנרגיה והמים;
 "נושא משרה" – כהגדרתו בחוק החברות;
 "ניפוק" – הטענת דלק למכל לצורך שינוע הדלק ממקום למקום;
 "נכסי שירות" – מקרקעין ומיתקנים, המשמשים או המיועדים לשמש בעל רישיון לקיום הפעילות לפי הרישיון;
 "נפט גולמי" – נפט כהגדרתו בחוק הנפט, התשי"ב-1952,¹² למעט גז טבעי;
 "פעילות במשק הדלק" – כל אחד מאלה:

(1) זיקוק;

(2) ייבוא דלק;

³ ס"ח התשמ"ט, עמ' 108.

⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

⁵ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

⁶ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

⁷ ס"ח התשנ"ו, עמ' 192.

⁸ ס"ח התשכ"א, עמ' 12.

⁹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

¹⁰ ס"ח התשנ"ד, עמ' 270.

¹¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 30.

¹² ס"ח התשי"ב, עמ' 322.

(3) שיווק דלק;

(4) ייצוא דלק;

(5) אחסון דלק;

(6) הזרמת דלק;

(7) ניפוק דלק;

(8) מתן שירותי פריקה וטעינה של דלק בנמל;

"פקודת החברות" – פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983¹⁵;

"צרכן" – מי שרוכש דלק לשימוש עצמי;

"רישיון" – רישיון שניתן לפי חוק זה;

"רישיון שירות חיוני" – רישיון לעסוק בפעילות במשק הדלק שהיא שירות חיוני;

"רישיון תשתית" – רישיון לתת שירות משירותי התשתית;

"שיווק" – מכירת דלק, למעט מכירה בידי בית זיקוק לבעל רישיון;

"שירות חיוני" – כהגדרתו בסעיף 24;

"שירותי תשתית" – כל אחת מן הפעילויות שלהלן, למעט אם היא מבוצעת בתחנת תדלוק;

(1) אחסון דלק;

(2) הזרמת דלק;

(3) ניפוק דלק;

(4) מתן שירותי פריקה וטעינה של דלק;

"השר" – שר האנרגיה והמים;

"תחנת תדלוק" – אתר לתדלוק כלי רכב;

"תחנת תדלוק ציבורית" – תחנת תדלוק המוכרת או מספקת דלק לציבור;

"תקן רשמי" – כמשמעותו בסעיף 8 לחוק התקנים.

פרק ב': רישוי

סימן א': חובת רישוי

3. חובת רישוי לא יעסוק אדם בפעילות במשק הדלק, אלא אם כן בידו רישיון לכך מאת המנהל לפי חוק זה, ובהתאם לתנאי הרישיון.
4. (א) לא ימכור ולא יספק אדם דלק, אלא לצרכן, למי שהוא בעל רישיון, או למי שפטור מחובת רישוי לפי החוק, ובלבד שאם נדרש רישום לפי החוק – קוימה חובת הרישום. הגבלת מכירה ורכישה של דלק

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 4 כדי למנוע פעילות של גורמים לא מורשים בתחום הדלק, מוצע לאסור על בעלי רישיונות לרכוש דלק מגורמים לא מורשים או למכור להם מוצרים כאמור.

פרק ב': רישוי

סעיף 3 מוצע לקבוע ככלל חובת רישוי לכל עיסוק בפעילות במשק הדלק.

¹⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

- (ב) בעל רישיון לא ירכוש דלק, אלא ממי שרשאי למכור לו דלק לפי הוראות החוק, ובהתאם להוראות החוק.
5. על אף האמור בסעיף 3, פעילות במשק הדלק כמפורט בפסקאות שלהלן, אינה טעונה רישיון לפי חוק זה, אלא אם כן קבע השר חובת רישוי לפעילות כאמור, דרך כלל או לסוגים שלה:
- (1) הפעלת תחנת תדלוק בידי בעל רישיון שיווק או בידי סוכן כמשמעותו בסעיף 6(א)(1);
- (2) ייבוא או ייצוא של דלק בידי מי שאינו עוסק בפעילות אחרת הטעונה רישיון לפי חוק זה.
6. (א) השר רשאי לקבוע כי פעילות במשק הדלק כמפורט בפסקאות שלהלן, פטורה מרישיון לפי חוק זה:
- (1) שיווק דלק בידי סוכן; לעניין זה, "סוכן" – מי שמתקיימים לגביו כל אלה:
- (א) הוא עוסק בשיווק דלק ואינו עוסק בפעילות אחרת במשק הדלק;
- (ב) הוא אינו רוכש דלק מבית זיקוק;
- (ג) הוא המציא למנהל הודעה החתומה בידו ובידי בעל רישיון שיווק, שלפיה –
- (1) הוא משמש סוכן של בעל רישיון השיווק האמור, עיסוקו מהווה חלק מן העסק של בעל רישיון השיווק ובעל רישיון השיווק אחראי לעמידתו בדרישות לפי החוק;
- (2) הוא אינו רוכש דלק מבעל רישיון אחר;
- המנהל רשאי לפרסם כללים לעניין הודעה לפי פסקת משנה זו, ובכלל זה נוסח של ההודעה;
- (2) פעילות במשק הדלק המתבצעת לשימוש עצמי או שהיקפה מצומצם.
- (ב) השר רשאי לקבוע תנאים למתן פטור מרישוי לפי סעיף זה, וכן רשאי הוא להתנות את הפטור ברישום במינהל הדלק ובתנאים נוספים שיקבע לעניין הפטור או הרישום.
- (ג) אין בפטור לפי סעיף זה כדי לגרוע מכל חובת רישוי אחרת החלה על מי שמקיים פעילות במשק הדלק, לפי כל דין.
- סימן ב': מתן רישיון**
7. (א) הוגשה למנהל בקשה למתן רישיון, רשאי הוא לאשר את הבקשה, לדחותה, או להתנות את אישורו בתנאים נוספים שיש לקיימם לפני מתן הרישיון או במהלך תקופת תוקפו.

ד ב ר י ה ס ב ר

- 5 **סעיף** 5 מוצע לקבוע סייגים לחובת הרישוי, ובכלל זה כי הפעלת תחנת תדלוק כשלעצמה, ופעילות של ייבוא וייצוא בידי מי שאינו עוסק בפעילות נוספת במשק הדלק – אינן טעונות רישוי, אלא אם כן קבע השר בתקנות חובת רישוי לאותם עניינים.
- 6 **סעיף** 6 מוצע להעניק לשר סמכות לפטור מרישוי, בתנאים מסוימים, סוכני דלק המשמשים משווקים בעבור בעל רישיון אחר, וכן מי שעוסק בפעילות במשק הדלק לשימוש עצמי או בהיקף מצומצם.
- 7 **סעיף** 7 סעיף מוצע זה קובע את סמכות מנהל מינהל הדלק לטפל בבקשות לרישיונות, לקבלן, לדחותן או להתנותן בתנאים. עוד קובע הסעיף כי לכל אחת מן הפעילויות במשק הדלק המוגדרות בחוק יינתן רישיון בנפרד.

(ב) רישיון יינתן בנפרד לכל סוג פעילות, למעט ייבוא וייצוא שיכול שינתנו יחד עם רישיון אחר.

(ג) לא יינתן רישיון לפי חוק זה, אלא אם כן –

(1) מבקש הרישיון (להלן – המבקש) הוא חברה כהגדרתה בחוק החברות;

(2) מתקיימים התנאים שלהלן במבקש, בבעל שליטה בו, בבעל עניין בו, ובכל נושא משרה בו:

(א) הם לא הורשעו בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין החברה ראויה לדעת המנהל לקבל רישיון כאמור;

(ב) לא הוגש נגדם כתב אישום בשל עבירה כאמור בפסקת משנה (א);

(ג) הם לא שילמו כופר כסף, ולא הוטל עליהם קנס מינהלי או עיצום כספי בשל הפרת הוראה חוקית כאמור בפסקת משנה (א), ולא נפתח נגדם הליך להטלת אחד מאלה;

(3) המבקש הציג למנהל, לפי דרישתו, כל רישיון או היתר הנדרש לפי כל דין לביצוע הפעילות לפי הרישיון;

(4) המבקש הפקיד ערבויות וביטחונות ושילם אגרות ותשלומים אחרים, שנקבעו לפי סעיף 10;

(5) למבקש תשתית ואמצעים מתאימים לקיום הפעילות לפי הרישיון;

(6) למבקש הון עצמי בשיעור שיקבע השר ומתקיימות בו הוראות אחרות שקבע השר לעניין איתנות פיננסית;

(7) מתקיימים במבקש שאר התנאים למתן רישיון לפי חוק זה.

(ד) המנהל רשאי לסרב להעניק רישיון –

(1) אם ראה שטעמים שבטובת הציבור מחייבים לעשות כן;

(2) אם נפתחה חקירה בחשד לביצוע עבירה או להפרת הוראה כאמור בסעיף קטן (ג)(2).

(ה) במתן רישיון ובקביעת התנאים בו ישקול המנהל, בין השאר, את מטרות החוק ואת השיקולים האלה:

(1) התאמתו של המבקש לקיום הפעילות לפי הרישיון המבוקש;

ד ב ר י ה ס ב ר

השיקולים העיקריים במתן הרישיון ובקביעת התנאים בו יהיו התאמת המבקש לביצוע הפעילות, תרומת הרישיון המבוקש לתחרות במשק הדלק, מדיניות הממשלה בתחום משק הדלק ושיקולים שבטובת הציבור כגון שיקולי הגנת הסביבה, בטיחות וכיוצא באלה.

עוד מוצע בסעיף זה להסמיך את השר לקבוע תנאים למתן רישיון ולחידושו ונהלים להגשת בקשות לרישיון. בכלל זה רשאי השר לקבוע כללים לעניין תקופת הרישיונות, ובלבד שתקופת רישיון תשתית או רישיון זיקוק לא תעלה על 25 שנים, ותקופתם של שאר הרישיונות לא תעלה על 3 שנים. עם זאת, החוק אינו מונע חידושו של רישיון לאחר תום התקופה המרבית.

רישיון יינתן רק למי שעומד בתנאים לפי החוק, ובכלל זה, מוצע לקבוע חובת התאגדות על המבקש לקבל רישיון, בחינה של עברו הפלילי של כל בעל שליטה, בעל עניין או נושא משרה בתאגיד, קיום יכולת מקצועית ופיסית לבצע את הפעילות שלשמה התבקש הרישיון, דרישת הוכחת הון עצמי ואיתנות כלכלית המאפשרים את קיום הפעילות, וכן תשלום ערבויות וביטחונות.

החוק משאיר שיקול דעת למנהל לסירוב להעניק רישיון אף במקרה שטובת הציבור מחייבת זאת, וכן במקרה שבו נפתחה חקירה פלילית נגד המבקש, או בעל שליטה, בעל עניין או נושא משרה בו.

(2) תרומת מתן הרישיון לתחרות במשק הדלק ולרמת השירותים בו;

(3) מדיניות הממשלה בתחום משק הדלק;

(4) שיקולים שבטובת הציבור.

(1) השר רשאי לקבוע –

(1) תנאים למתן רישיון או לחידושו, לרבות תנאים לעניין אמצעים ותשתיות הנדרשים לפעילות במשק הדלק;

(2) נהלים להגשת בקשה למתן רישיון ולדרך מתן הרישיון;

(3) הוראות לעניין תקופת הרישיון ואפשרות חידושו, ובלבד שתוקפו של רישיון זיקוק או תשתית לא יעלה על 25 שנים, ורישיון אחר לא יעלה על 3 שנים, ויכול שייקבעו הוראות שונות לסוגי רישיון שונים, בין השאר בהתחשב בסוג הרישיון, היקפו והיקף ההשקעות באמצעים המאפשרים את ביצוע הפעילות לפיו.

8. (א) המנהל רשאי לכלול תנאים ברישיון, ובכלל זה – תנאי הרישיון

(1) חובתו של בעל רישיון להציג למנהל היתרים או רישיונות שניתנו למבקש לפי כל דין, לשם ביצוע הפעילות לפי הרישיון, ולדווח למנהל על שינויים בהיתרים או ברישיונות כאמור;

(2) חובת ביטוח;

(3) תנאים לעניין אזור פעילות, סוג דלק, היקף פעילות, איכות אמינות וטיב השירות, תנאים בדבר סדר קדימויות במתן השירות ובדבר אופן יידוע הלקוחות באשר לזכויותיהם וכן תנאים לעניין קיום הון עצמי ואיתנות פיננסית.

(ב) בעל רישיון יעמוד בכל עת בתנאים למתן הרישיון, וידווח למנהל על כל –

(1) שינוי שחל בפרטים שמסר למנהל בבקשה לרישיון או במידע שעל בסיסו ניתן הרישיון, מיד לאחר שנודע לו על השינוי;

(2) הליך מינהלי או פלילי שנפתח נגדו או נגד בעל שליטה, בעל עניין או נושא משרה בו, מיד לאחר שנודע לו על כך.

(ג) השר רשאי לקבוע תנאים והוראות שיחולו על בעלי רישיון, דרך כלל או לסוגים שונים של רישיונות.

9. רישיון יינתן לתקופה שתיקבע בו לפי סעיף 7(ו)3, ואולם המנהל רשאי להורות כי אחת לתקופה שתיקבע ברישיון, ימציא לו בעל הרישיון מסמכים ומידע, לרבות מסמכים ומידע שנמסרו בהתאם להוראות לפי סעיף 7, כשהם מעודכנים למועד הגשתם; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכות המנהל לבחון בכל עת את עמידת בעל הרישיון בתנאי הרישיון.

תקופת הרישיון
ודיווח תקופתי

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 9 הסעיף המוצע קובע כי הרישיון יינתן לתקופה שנקבעה לפי סעיף 7(ו)3 לחוק, אך אין זה מונע מן המנהל לדרוש דיווח תקופתי של בעל רישיון, בתוך תקופת הרישיון, שבמסגרתו יתבקש בעל הרישיון להמציא פרטים עדכניים בנוגע לרישיון, לרבות פרטים שנמסרו בבקשה לרישיון.

סעיף 8 סעיף מוצע זה קובע תנאים שרשאי המנהל לכלול ברישיון וכן חובות דיווח של בעל הרישיון על שינויים שחלו בפרטים שנמסרו למנהל בבקשה לרישיון או על פתיחתה של חקירה פלילית נגד בעל הרישיון, בעל שליטה בו או נושא משרה בו.

10. השר, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע בתקנות –
 (1) אגרות וכן דרכים ומועדים לתשלום האגרות, לרבות הוראות בדבר הפרשי הצמדה וריבית פיגורים, והוצאות גבייה;
 (2) ערבויות או ביטחונות אחרים שעל בעל רישיון להמציא לשם קבלת הרישיון ולשם הבטחת מילוי תנאי הרישיון, והדרכים למימושם.
11. רישיון, או חלק ממנו, לרבות זכות מהזכויות המוקנות בו, והשליטה בבעל רישיון, אינם ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול, אלא באישור המנהל, ובהתאם לתנאים שיקבע; ואולם השר רשאי לקבוע פטור מאישור כאמור לעסקאות מסוג מסוים או לעסקאות הנעשות בידי בעלי רישיונות מסוג מסוים, ורשאי הוא להתנות את הפטור בתנאים.

סימן ג': קביעת תנאים ברישיון בעניין מלאי תפעולי ומלאי חירום

12. (א) לשם הבטחת הספקה סדירה של דלק, ולשם הגשמת שאר מטרות החוק, רשאי המנהל –
 (1) להתנות רישיון ברכישה ובהחזקה של מלאי דלק בשיעור או בכמות שיוורה עליהם המנהל (להלן – מלאי תפעולי), ובאחסונו במקומות ובתנאים שיוורה עליהם, לרבות תנאים לעניין תשלום של בעל הרישיון לבעל רישיון אחר בעבור אחסון המלאי האמור;
 (2) להתנות רישיון זיקוק או ייצור דלק חלופי, בקיום כל האמצעים המאפשרים בכל עת קיום הפעילות בהיקף שיוורה עליו;
 (3) להתנות רישיון זיקוק או רישיון תשתית באחסון מלאי תפעולי של בעל הרישיון או של בעל רישיון אחר, שנרכש או מוחזק לפי פסקה (1), במקומות ובתנאים שיוורה עליהם, באופן שישמור על תקינות המלאי ומינותו;
 (4) להתנות רישיון תשתית בתחום אחסון דלק בהבטחת מתן שירותי אחסון לדלק שאינו מיועד לייצוא, למי שיעמוד בתנאים שקבע השר לעניין זה, לרבות תנאים בדבר חובת הודעה מוקדמת ותנאים בדבר תשלום לבעל רישיון כאמור.
- (ב) השר רשאי לקבוע כללים לביצוע סעיף זה, ויכול שיקבע כללים שונים לבעלי רישיונות שונים בהתאם לסוג הפעילות או להיקפה, לרבות כללים בדבר פטור מהחזקת מלאי תפעולי.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 10 מוצע להסמיך את השר לקבוע, בהסכמת שר האוצר, אגרות שישולמו בידי בעלי רישיונות, וכן ערבויות או ביטחונות אחרים.
- סעיף 11 מוצע להבהיר כי הרישיון וכל זכות בו אינם ניתנים להעברה לשעבוד או לעיקול אלא באישור המנהל ובהתאם לתנאים שיקבע, אלא אם כן קבע השר פטור מאישור כאמור לעסקאות מסוג מסוים או לבעלי רישיונות מסוג מסוים.
- סעיף 12 סעיף מוצע זה נועד להבטיח הספקה סדירה של דלק לצורכי המשק בכל עת. לשם כך, ניתן להתנות כל רישיון לפי החוק בהחזקת מלאי תפעולי, ובעלי רישיונות התשתית יספקו מקומות אחסון למלאי התפעולי. כמו כן, בעלי רישיונות הזיקוק יקימו אמצעים המאפשרים להם לייצר מוצרי נפט בהיקף מינימלי שיקבע המנהל.
- עוד מוצע, כי השר יוכל לקבוע כללים לעניין התנאים שרשאי המנהל להתנות ברישיונות לפי סעיף זה.

13. (א) (1) לשם הבטחת הספקה סדירה של דלק במצב חירום, כמשמעותו בסעיף 38, רשאי המנהל להתנות רישיון ברכישה ובהחזקה של מלאי חירום בכמות או בשיעור שיורה, ולהתנות רישיון זיקוק או רישיון תשתית באחסון מלאי חירום שבבעלות בעל הרישיון או בבעלות בעל רישיון אחר אשר רכש או מחזיק מלאי חירום; הוראות כאמור בסעיף זה יינתנו בשים לב לצורכי המשק הצפויים בשעת חירום, להיקף, למיקום ולאופי פעילותו של בעל הרישיון, ולשיקולי ביטחון, לרבות דרישות מערכת הביטחון.

(2) בעל רישיון יחזיק במלאי חירום, יאחסנו, ויבצע בו פעולות, באופן שישמור על תקינות מלאי החירום וזמינותו בכל עת ובמצב חירום, והכל בהתאם להוראות המנהל.

(3) פקע תוקפו של רישיון לפי חוק זה מכל סיבה שהיא, ולא חודש, רשאי המנהל להורות לבעל הרישיון שפקע, להמשיך ולהחזיק מלאי חירום לפי הוראות סעיף זה, בעצמו או באמצעות בעל רישיון אחר, ורשאי המנהל להורות לבעל רישיון אחר לרכוש, להחזיק או לאחסן מלאי חירום בכמות של מלאי החירום של בעל הרישיון שפקע, נוסף על מלאי חירום אחר שהוא מחזיק או מאחסן לפי פסקה (1), והכל לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים.

(ב) (1) השר, בהסכמת שר הביטחון ושר האוצר, רשאי להורות, על פי המלצת המנהל, ובשים לב לצרכים החיוניים, האסטרטגיים והביטחוניים של המדינה, מהי הכמות הכוללת של מלאי החירום שתוחזק במדינה.

(2) מלאי חירום יוחזק במקומות שיורה עליהם המנהל בהתייעצות עם שר הביטחון או מי שהוא הסמיך לכך.

(3) החוקת מלאי חירום תהיה במימון המדינה; שר האוצר, בהסכמת השר, רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן ביצוע המימון ותנאיו.

(ג) (1) לשם הבטחת קיום יכולת סדירה של ייבוא וייצוא של דלק וגז¹⁴ בכל עת, רשאי המנהל להתנות רישיון זיקוק בהתקשרות להובלת דלק באמצעות כלי שיט ישראלי אחד לפחות, כהגדרתו בחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך-1960¹⁴, המיועד להובלת דלק (להלן – כלי שיט ישראלי); התניית רישיון בידי המנהל כאמור, תיעשה לפי צורכי המשק, ויכול שתבחין בין סוגים של רישיונות זיקוק, בין השאר לפי סוגי הדלק, היקף הזיקוק והייצור והיקף הייבוא והייצוא המבוצע בידי בעל הרישיון;

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע כי המנהל יהיה רשאי להתנות רישיון זיקוק בהתקשרות להובלת דלק עם כלי שיט ישראלי אחד לפחות. הוראה דומה נקבעה לקראת הפרטת בתי הזיקוק, בצו החברות הממשלתיות (הכרוז על אינטרסים חיוניים למדינה בחברת בתי זיקוק לנפט בע"מ), התשס"ז-2007 (ק"ת התשס"ז, עמ' 510). אף כי ייבוא וייצוא של דלק בידי מי שאינו עוסק בפעילות אחרת במשק הדלק אינם טעונים רישוי, רשאי השר לקבוע בתקנות כי עיסוק בייבוא או בייצוא יותנה אף הוא בהתקשרות להובלת דלק עם כלי שיט ישראלי. בדומה לכך, רשאי המנהל להתנות רישיון לייצור דלק חלופי בהתקשרות עם כלי שיט ישראלי להובלת מוצר דלק חלופי או חומר הגלם שלו.

סעיף 13 עניינו של סעיף מוצע זה הוא בהיערכות למצבי חירום. מטרתו של הסעיף היא להבטיח, ככל האפשר, את המשך מתן השירותים לכלל המשק במצב חירום, וכן לספק את הצרכים המיוחדים של מערכת הביטחון במצב חירום, שהוא במקרים רבים מצב לוחמה. לשם כך מוצע להסמיך את המנהל להתנות רישיונות בהחזקה ובאחסון של מלאי חירום של דלק, במימון המדינה.

מוצע כי התניית תנאים אלה ברישיון, תהיה כפופה להוראת השר יחד עם שר האוצר ושר הביטחון באשר לכמות הכוללת של המלאי שתוחזק במשק.

¹⁴ ס"ח התש"ך, עמ' 70.

(2) השר רשאי לקבוע כי מי שעוסק בייבוא דלק ואינו בעל רישיון זיקוק, ושיעור מוצרי הנפט שהוא מייבא, מתוך כלל הייבוא לארץ או הייצוא ממנה של מוצרי נפט בכלל או של מוצר נפט מסוים, עולה על שיעור שיקבע, לא יורשה לעסוק בייבוא או בייצוא של דלק אלא אם כן ביצע התקשרות להובלת דלק באמצעות כלי שיט ישראלי, כאמור בפסקה (1);

(3) המנהל רשאי להתנות רישיון לייצור דלק חלופי בהתקשרות להובלת דלק באמצעות כלי שיט ישראלי אחד לפחות, המיועד להובלת הדלק החלופי או מוצר הגלם שממנו מופק הדלק החלופי.

(ד) על אף האמור בכל דין, תנאי ברישיון שנקבע לפי סעיף זה, הוראה שניתנה לפי סעיף זה או כל מידע הנוגע לסעיף זה, הם סודיים, ואין למסרם, אלא למי שהמנהל התיר למסרם לו, ובאופן ובתנאים שעליהם הורה.

סימן ד': ביטול רישיון, שינוי תנאיו, הגבלתו או התלייתו

14. שינוי תנאי הרישיון. המנהל רשאי, לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, לשנות רישיון או להגבילו, ובכלל זה להוסיף עליו תנאים או לגרוע ממנו, או לקצר את תקופתו, אם ראה צורך חיוני בכך בהתחשב, בין השאר, בשיקולים המפורטים בסעיף 7(ה) ובשינויים טכנולוגיים, משקיים, סביבתיים, ביטחוניים או בטיחותיים שחלו ממועד מתן הרישיון.

15. ביטול רישיון, הגבלתו או התלייתו. המנהל רשאי בכל עת, בשים לב לנסיבות העניין, לבטל רישיון, להגבילו, להתלותו או לסרב לחדשו, בכל אחד מן המקרים שלהלן, ובלבד שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות סבירה להשמיע את טענותיו:

(1) הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב או שגוי;

(2) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן הרישיון;

(3) בעל הרישיון הפר תנאי מתנאי הרישיון;

(4) בעל הרישיון לא הפקיד ערבויות או ביטחונות או שלא שילם אגרה או תשלומים אחרים לפי חוק זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 14 מוצע להסמיך את המנהל, לאחר שנתן לבעל רישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, לשנות תנאים ברישיון אם ראה צורך חיוני בכך, בהתחשב בשיקולים למתן רישיון ובשינויים טכנולוגיים, משקיים, סביבתיים, ביטחוניים או בטיחותיים שחלו ממועד מתן הרישיון.

סעיף 15 מוצע להסמיך את המנהל לבטל רישיון, להגבילו, להתלותו או לסרב לחדשו, בהתקיים אחת מן העילות הקבועות בסעיף, והכל בהתחשב בכלל הנסיבות ולאחר מתן זכות שימוע. העילות הקבועות בסעיף עניינן הפרות של תנאי רישוי או של דרישות חוקיות הנוגעות לרישיון, הפסקת פעילות של בעל הרישיון, ושינוי בפרטים שעל פיהם הוענק הרישיון. ככל שמדובר בהפסקת פעילות של בעל רישיון המפעיל שירות חיוני, על המנהל לוודא כי החלטתו לפי סעיף זה עולה בקנה אחד עם הוראות הפרק החל על שירותים חיוניים.

בשל הצורך החיוני בהחזקת מלאי החירום, יש למנוע מצב שבו בשל הפסקת פעילותו של בעל רישיון יפחת מלאי החירום, ועל כן קובע החוק כי המנהל רשאי להורות למי שרישיונו פקע מכל סיבה, להמשיך ולהחזיק מלאי חירום לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים. במהלך תקופה זו, המנהל ייערך להורות לבעלי רישיונות אחרים להחזיק את המלאי החסר.

כמות מלאי הדלק שמחזיקה המדינה, מיקום המלאי ותנאים נוספים הקשורים בו, הם מידע אסטרטגי חסוי, ועל כן, למרות הכללים המקובלים לעניין שקיפות פעולת הרשות המינהלית, ופומביות תנאים הקבועים ברישיונות, נקבע בסעיף זה חריג בדבר סודיות המידע.

- (5) בעל הרישיון ביקש את ביטול רישיונו או החליט על פירוקו מרצון, ובלבד שאם הוא בעל רישיון שירות חיוני, הבקשה או החלטת הפירוק אינן מנוגדות להוראות חוק זה;
- (6) בעל הרישיון לא החל בביצוע הפעילות שלגביה ניתן לו הרישיון בתוך שנה מקבלת הרישיון;
- (7) בית המשפט ציווה על פירוקו של בעל הרישיון או מינה לו או לנכס שהוא מהותי לפעילותו לפי הרישיון, כונס נכסים;
- (8) בעל הרישיון הפר הוראה מההוראות לפי החוק;
- (9) בעל הרישיון הפר הוראת דין החלה עליו במסגרת עיסוקו, ובכלל זה תקנים והוראות בדבר מחירים, תחרות והגבלים עסקיים, טיב השירות, איכות הדלק, בטיחות וביטחון;
- (10) בעל הרישיון אינו נוקט את כל הפעולות הנדרשות כדי להבטיח את איכות הדלק המשווק על ידו או את איכות השירות הניתן על ידו, לפי העניין;
- (11) טעמים שבטובת הציבור מורים על הצורך לבטל, להגביל או להתלות את הרישיון.

פרק ג': הגבלות על החזקות ברישיון ועל פעילות בעל רישיון

16. בפרק זה, "בעל זכות ברישיון" – בעל רישיון, וכן בעל שליטה ובעל עניין בבעל הגדרות הרישיון.
17. לא יהיה אדם בעל זכות ברישיון, ביותר מרישיון זיקוק אחד.
18. (א) בעל רישיון זיקוק לא ימכור דלק למי שאינו בעל רישיון, אלא בהתקיים שני אלה:
 (1) המכירה מתבצעת באמצעות תאגיד נפרד שהוא בעל רישיון שיווק;
 (2) קיימת הפרדה ניהולית וכספית בין שני התאגידים.

איסור החזקת זכויות בשני רישיונות זיקוק

הגבלות על שיווק בידי בעל רישיון זיקוק

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע מגבלה על היקף תחנות התדלוק שבעל זכות ברישיון זיקוק רשאי להחזיק זכויות בהן. הגבלת השיווק תלויה בגודלו של בית הזיקוק, כמפורט להלן:

בעל זכות ברישיון זיקוק, המספק למעלה מ-25% מסך הבנוי והסולר המנופקים בישראל, יהיה רשאי להיות בעל זכות ברישיון שיווק המחזיק בזכויות בלא יותר מ-33% מכלל תחנות התדלוק הציבוריות. השר, בהתייעצות עם הממונה על הגבלים עסקיים, יהיה רשאי לקבוע שיעור נמוך מ-33% מתחנות התדלוק הציבוריות, אך לא פחות מ-25%.

בעל זכות ברישיון זיקוק המספק למעלה מ-45% מן הבנוי והסולר המנופקים בישראל, יהיה רשאי להיות בעל זכות ברישיון שיווק המחזיק בלא יותר מ-15% מכלל תחנות התדלוק הציבוריות. בעל זכות בבית זיקוק אשר חלקו בזיקוק לשוק המקומי היה נמוך מ-45% ועלה במועד מסוים על שיעור זה, יהיה רשאי לערוך את ההתאמות לדרישות הסעיף בתוך 4 שנים, בהתאם לתנאי הסעיף. במסגרת התאמות אלה ימכור בעל הזכויות את זכויותיו

פרק ג': הגבלות על החזקות ברישיון ועל פעילות בעל רישיון

סעיף 16 פרק ג' כולל הגבלות על החזקה ופעילות ברישיונות, בשל שיקולים תחרותיים. חלק מן ההוראות, נכון שיחולו על בעל הרישיון בלבד, וחלקן יש להחיל הן על בעל הרישיון והן על בעל שליטה או בעל עניין בו. לשם הנוחות הוגדר המונח "בעל זכות ברישיון", הכולל הן את בעל הרישיון והן את בעל השליטה ובעל עניין בו.

סעיף 17 מוצע לאסור על אדם להיות בעל זכות בשני רישיונות זיקוק, לשם הבטחת התחרות בתחום הזיקוק.

סעיף 18 מוצע להגביל את אפשרות העיסוק של בעל רישיון זיקוק בשיווק, ולקבוע כי עיסוקו של בעל רישיון זיקוק בשיווק יתאפשר רק באמצעות תאגיד אחר, בעל רישיון שיווק, ובלבד שתתקיים בין התאגידים הפרדה ניהולית וכספית.

(ב) בעל זכות ברישיון זיקוק ששיעור ההספקה שלו עולה על 25 אחוזים, לא יהיה בעל זכות ברישיון שיווק המחזיק בזכויות בתחנת תדלוק בלמעלה מ־33 אחוזים מתחנות התדלוק הציבוריות בישראל; השר, בהתייעצות עם הממונה על הגבלים עסקיים, רשאי לקבוע שיעור נמוך יותר של החזקה בזכויות בתחנות תדלוק ציבוריות כאמור, ובלבד –

(1) ששיעור החזקה בזכויות בתחנות תדלוק ציבוריות שיקבע כאמור לא יפחת מ־25 אחוזים;

(2) שבעל זכות ברישיון זיקוק כאמור, שערב הקביעה כאמור החזיק בזכויות בתחנות תדלוק ציבוריות בשיעור העולה על זה שקבע השר, יהיה רשאי להמשיך ולהחזיק באותן זכויות.

(ג) בעל זכות ברישיון זיקוק ששיעור ההספקה שלו עולה על 45 אחוזים, לא יהיה בעל זכות ברישיון שיווק המחזיק בזכויות בתחנות תדלוק בלמעלה מ־15 אחוזים מתחנות התדלוק הציבוריות בישראל.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), בעל זכות ברישיון זיקוק המחזיק בזכויות בתחנת תדלוק בלמעלה מ־15 אחוזים מתחנות התדלוק הציבוריות בישראל, ששיעור ההספקה שלו עלה על 45 אחוזים במועד מסוים (להלן – המועד הקובע), רשאי להפחית את הזכויות שהוא מחזיק בתחנות התדלוק הציבוריות שמעבר ל־15 האחוזים האמורים (להלן – התחנות העודפות), על פני תקופה של ארבע שנים, בהתאם להוראות אלה:

(1) ההפחתה תבוצע באופן שכמות התחנות העודפות שהוא מחזיק בזכויות בהן תפחת בתום כל שנה ברבע ביחס למספרן במועד הקובע; אין בהוראות פסקה זו כדי למנוע מבעל הזכות ברישיון האמור לרכוש זכויות בתחנות תדלוק ציבוריות, ובלבד שיעמוד ביעד ההפחתה האמור בכל שנה;

(2) אם הוא מחזיק בזכויות בתחנות סמוכות – מחצית מן התחנות שאת הזכויות בהן הוא מוכר בכל שנה, יהיו תחנות סמוכות.

(ה) בלי לגרוע מהוראות סעיף זה, בעל זכות ברישיון זיקוק, לא ירכוש מגורם אחד, במהלך תקופה של חמש שנים, זכויות בתחנות תדלוק ציבוריות המהוות יותר מ־5% מכלל תחנות התדלוק הציבוריות בישראל.

(ו) בסעיף זה –

”דרך עירונית” – כהגדרתה בסעיף 65(ה) לפקודת התעבורה¹⁵;

”שיעור ההספקה” – שיעור הבנוין או הסולר שמספק בעל רישיון זיקוק, מתוך כלל הבנוין או הסולר המנופקים בישראל;

ד ב ר י ה ס ב ר

שבסעיף 4 לחוק משק הדלק (קידום התחרות) (תיקון), התשנ”ח–1998, שהגבילו את תקופתה של ההוראה שהתנתה הקמת תחנת תדלוק סמוכה בידי אותה חברת דלק בקבלת הסכמת הממונה על הגבלים עסקיים, וכעת מוצע במסגרת הצעת חוק זו לבטל את מגבלת הזמן, ולהפוך את האיסור האמור לקבוע.

עוד מוצע כי בעל זכות ברישיון זיקוק לא יהיה רשאי לקנות מקבצים של תחנות. הרכישה האסורה היא עסקה או כמה עסקאות, שבמסגרתן רוכש בעל זכות ברישיון זיקוק,

בתחנות תדלוק ציבוריות, שמעבר ל־15% האמורים, כאשר לפחות מחצית מן התחנות שהזכויות בהן יימכרו, יהיו תחנות הסמוכות לתחנות אחרות של אותו בעל זכות, וזאת כדי להגביר את התחרות האזורית. הוראה זו מצטרפת להוראות חוק משק הדלק (קידום התחרות), התשנ”ד–1994 (להלן – חוק קידום התחרות במשק הדלק), הקובע כי בעל תחנת תדלוק אינו רשאי להקים או לרכוש תחנת תדלוק בסמיכות לתחנת תדלוק אחרת שלו, אלא אם כן קיבל אישור לכך מן הממונה על הגבלים עסקיים (ר’ גם סעיף 65 להצעת החוק, לעניין ביטול סעיפים קטנים (ב) ו־(ג).

¹⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ’ 173.

"תחנה סמוכה" – תחנת תדלוק שמרחקה מתחנת תדלוק אחרת אינו עולה על –

(1) קילומטר אחד בקו אווירי – בדרך עירונית;

(2) 10 קילומטרים הנמדדים לאורכם של כבישים – בדרך שאינה דרך עירונית.

19. (א) לא יהיה אדם בעל זכות בתחנת תדלוק בלמעלה מ־60 אחוזים מתחנות התדלוק הציבוריות במחוז מסוים, אלא אם כן אישר זאת המנהל ובתנאים שאישר; לעניין זה, "מחוז" – אחד ממחוזות המדינה, כאמור בהודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאור גבולותיהם, לפי סעיף 3 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948¹⁶.

(ב) השר, בהתייעצות עם הממונה על הגבלים עסקיים, רשאי לקבוע כללים לקידום התחרות בין תחנות התדלוק, ובכלל זה לקבוע כי על בעל זכות ברישיון שיווק המחזיק בזכויות בחלק ניכר מתחנות התדלוק הציבוריות בישראל, יחולו המגבלות החלות על בעל זכות ברישיון זיקוק לפי סעיף 18(ה).

20. (א) בעל זכות ברישיון זיקוק, לא ייתן שירותי תשתית ולא יהיה בעל זכות ברישיון תשתית.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) שוכנע המנהל כי לא תיגרם פגיעה בפעולת הזיקוק או בתחרות באחד מתחומי הפעילות במשק הדלק או במטרה אחרת ממטרות החוק, רשאי הוא לאשר לבעל רישיון זיקוק –

(א) להמשיך לתת שירותי תשתית שניתן לפני יום התחילה בנכסי שירות המשמשים לקיום פעילות הזיקוק;

(ב) להמשיך לתת שירותי תשתית לתדלוק מטוסים או אניות, או לקיים פעילות אחרת במשק הדלק שהיא בתחום פעילות מוגדר ומצומצם בלבד, אם עסק בכך לפני יום התחילה;

(2) במקרים חריגים רשאי המנהל לאשר לבעל רישיון זיקוק לתת שירותי תשתית שלא ניתן לפני יום התחילה או להקים מיתקן תשתית בנכסי שירות המשמשים אותו לקיום פעולת הזיקוק אשר היו ברשות בעל בית הזיקוק לפני יום התחילה, אם שוכנע כי הדבר חיוני לתפקודו של משק הדלק.

ד ב ר י ה ס ב ר

תחנות בדומה לזו המוצעת לגבי בעל זכות ברישיון זיקוק כאמור בסעיף 18(ה) המוצע.

סעיף 20 מוצע, ככלל, לאסור על בעל זכות ברישיון זיקוק להיות בעל זכות ברישיון תשתית או לתת שירותי תשתית. עם זאת, מוצע כי אם שוכנע המנהל שלא תיגרם פגיעה בפעולת הזיקוק, בתחרות באחד מתחומי הפעילות במשק הדלק או במטרה אחרת ממטרות החוק, רשאי הוא להתיר לבעל רישיון זיקוק להמשיך לתת במיתקניו שירותי תשתית אשר נתן בהם ערב תחילתו של החוק המוצע, וכן רשאי הוא להתיר לבעל רישיון זיקוק להמשיך לתת שירותי תשתית בתחום פעילות מוגדר ומצומצם, דוגמת שירותי תדלוק מטוסים או שירותי תדלוק

מגורים אחד, במהלך תקופה של חמש שנים, קבוצה של תחנות תדלוק, בשיעור העולה על 5% מתחנות התדלוק הציבוריות בישראל.

סעיף 19 עניינו של סעיף מוצע זה בהבטחת התחרות במגזר תחנות התדלוק. מוצע לאסור על אדם להחזיק זכויות בלמעלה מ־60% מתחנות התדלוק במחוז מסוים, אלא אם כן אישר זאת המנהל ובהתאם לתנאים שאישר. עוד מוצע להסמיך את השר, בהתייעצות עם הממונה על הגבלים עסקיים, לקבוע כללים לקידום התחרות בין תחנות התדלוק, ובין השאר להחיל על בעל זכות ברישיון שיווק המחזיק זכויות בחלק ניכר מכלל תחנות התדלוק הציבוריות, מגבלה לעניין רכישת מקבצי

¹⁶ ע"ר התש"ח, תוס' א', עמ' 1.

(ג) אישור כאמור בסעיף קטן (ב) יכול שיינתן לתקופות מוגבלות, ורשאי המנהל להתנות את הפעלת השירות בתנאים.

(ד) ניתן אישור כאמור בסעיף קטן (ב), לא יראו בעל עניין או בעל שליטה בבעל רישיון הזיקוק כמי שפועלים בניגוד להוראות סעיף קטן (א) לעניין הפעילות שאושרה כאמור.

(א) בעל זכות ברישיון תשתית ששירות תשתית שהוא נותן מהווה מונופול, לא יהיה בעל זכות ברישיון שיווק.

21. הגבלה על החזקת רישיון תשתית יחד עם רישיון שיווק

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל, בתנאים שיקבע, להתיר לבעל זכות ברישיון שיווק להיות בעל זכות ברישיון תשתית כאמור בסעיף קטן (א) אם מתקיים לגבי המונופול שבאותו סעיף קטן, אחד מאלה:

(1) המונופול הוא באזור מסוים בלבד;

(2) המונופול הוא רק בתחום של מתן שירותי תשתית לתדלוק מטוסים או לתדלוק אניות, או בתחום אחר שהמנהל אישר כי הוא תחום פעילות מוגדר ומצומצם.

(ג) לא יהיה אדם בעל זכות ברישיון תשתית וכן בעל זכות ברישיון שיווק, אלא באישור המנהל, ורשאי המנהל להתנות את אישורו כאמור בתנאים שיחולו עליו או שייכללו ברישיונות, אשר יבטיחו כי היותו בעל זכות בשני הרישיונות לא תפגע בקיום שירות התשתית, בקיום שירות שוויוני או בתחרות באחד מתחומי הפעילות במשק הדלק.

(ד) אין באמור בחוק זה כדי למנוע מבעל רישיון תשתית לערוך עסקאות בעודפי דלק, באישור המנהל; המנהל רשאי לתת אישור לפי סעיף קטן זה לתקופה מסוימת או להיקף עסקאות מסוים וכן לקבוע תנאים לאישור; לעניין זה, "עסקאות בעודפי דלק" – מכירה ושיווק של דלק תקני או בלתי תקני שאינו בבעלות בעל רישיון אחר, שהצטבר במיתקני חברת התשתית כתוצאה מן התפעול השוטף, וכן התחשבנויות הנערכות מזמן לזמן בין חברת התשתית לבין לקוחותיה, בשל חוסר התאמה במדידות, בשל אבדן דלק כתוצאה מעירוב סוגי דלק בתהליך ההזרמה וכיוצא באלה; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות חוק התקנים.

ד ב ר י ה ס ב ר

אף כי החוק אינו מציע לאסור באופן גורף החזקה של זכויות ברישיון תשתית יחד עם החזקת זכויות ברישיון שיווק, מוצע כי החזקה כזו תהיה טעונה אישור של מנהל מינהל הדלק, והמנהל רשאי להתנות בתנאים שיבטיחו את מתן השירותים, השוויון והתחרות.

מאחר שבמהלך השוטף, הרגיל וההכרחי של ניהול שירות תשתית, נוצר לבעל שירות התשתית צורך למכור עודפי דלק ולערוך התחשבנויות שונות שאפשר לראותן כפעולות של שיווק דלק, מובהר כי החוק אינו מונע קיומן של עסקאות אלה, ואולם העסקאות טעונות אישור של המנהל.

אניות. כמו כן, במקרים חריגים, רשאי המנהל, אם שוכנע שהדבר חיוני לתפקודו של משק הדלק, לאשר לבעל רישיון זיקוק לתת שירות תשתית שלא ניתן ערב תחילתו של החוק המוצע, לרבות הקמת מיתקני תשתית חדשים בתוך חצרותיו.

סעיף 21 מוצע לאסור על בעל זכות ברישיון תשתית שהוא בעל מונופול בתחומו, להיות בעל זכות ברישיון שיווק, ולהסמיך את המנהל לפטור מהוראות אלה את מי שמחזיק זכויות ברישיון תשתית שהוא מונופול אזורי בלבד, או שהוא מונופול בתחום מצומצם ומוגדר, דוגמת תדלוק מטוסים או אניות.

מגבלות נוספות
למניעת פגיעה
בתחרות

22. (א) בלי לגרוע מהוראות פרק זה, היה אדם בעל זכות בשניים או יותר מסוגי הרישיונות האלה: רישיון שיווק, רישיון זיקוק או רישיון תשתית, וראה המנהל כי הוא מרכז בידיו חלק מהותי מן הפעילות באחד מתחומי הפעילות במשק הדלק, לרבות באזור מסוים בלבד, או שקיים חשש לפגיעה בתחרות באחד מתחומי הפעילות במשק הדלק או לפגיעה במטרה אחרת ממטרות החוק אם לא יעשה כן, רשאי הוא, בהסכמת הממונה על הגבלים עסקיים, להגביל את פעולתו של בעל הזכות ברישיונות, באחד או יותר מרישיונותיו, ובכלל זה –

(1) לחייב את בעל הרישיון למכור מוצרים או שירותים לכל דורש, בכפוף להוראות כל דין;

(2) לתת הוראות לגבי אופן מתן השירות;

(3) להגביל את היקף הפעילות במסגרת הרישיון או להגביל גידול נוסף של פעילות זו;

(4) לחייב ביצוע של פעילויות באמצעות תאגידים נפרדים שיש ביניהם הפרדה ניהולית וכספית.

(ב) המנהל, בהסכמת הממונה על הגבלים עסקיים, רשאי להטיל מגבלות כאמור בסעיף קטן (א) גם על בעל רישיון זיקוק או בעל רישיון תשתית, המרכז בידיו חלק מהותי מן הפעילות בתחום שבו ניתן לו הרישיון, אם ראה כי הוא נותן את שירותיו באופן שיש בו ניצול לרעה של מעמדו באותו תחום.

קביעת כללים
בידי המנהל

23. המנהל רשאי לקבוע כללים בדבר חישוב שיעורי הספקה ושיעורי החזקה וכל חישוב אחר הנדרש לעניין פרק זה.

פרק ד': שירות חיוני

קביעת שירות
חיוני

24. (א) בפרק זה –

”זיקוק” – לרבות ייצור גפ”מ ומכירתו לבעל רישיון בידי יצרן הגפ”מ;
”שירות חיוני” –

(1) זיקוק, למעט זיקוק של מוצר נפט בידי בעל רישיון זיקוק, אם המנהל הודיע לו כי השיעור של אותו מוצר נפט שהוא מזוקק, אינו עולה על עשרה אחוזים מצריכת אותו מוצר במשק; המנהל יחשב את שיעור הזיקוק כאמור אחת לשנה, בהתאם לכללים שיפרסם באתר מינהל הדלק באינטרנט, לרבות כללים לעניין התקופה שנתוניה יובאו בחשבון, וזולת אם קבע השר כללים לעניין זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 23 חלק מסעיפי הפרק מצריכים חישובים שונים, ובפרט חישובים של שיעורי ההספקה של גורם מסוים או שיעורי ההחזקה בזכויות של גורם מסוים, וכיצא באלה. בסעיף זה מוצע כי הגורם המוסמך לקבוע את אופן ביצוע החישובים הללו יהיה מנהל מינהל הדלק שיקבע כללים לעניין זה.

פרק ד': שירות חיוני

סעיף 24 מוצע כי חלק מן הפעילויות המתבצעות במשק הדלק יוגדרו כשירותים חיוניים. הפעילויות המוצעות הן: זיקוק, לרבות זיקוק גפ”מ, אך למעט זיקוק של מוצר נפט בשיעור הקטן מ-10% מצריכת אותו מוצר במשק; שירות תשתית; שיווק מוצר נפט בידי בעל רישיון

סעיף 22 עניינו של פרק ג' המוצע בהבטחת קיומם של תנאים תחרותיים. מעצם טיבו של פרק זה, הוא צופה פני עתיד, וקיים קושי לצפות מראש את כל המקרים שבהם תידרש התערבותו של הרגולטור, ומשום כך נקבע סעיף סל המאפשר למנהל, בהסכמת הממונה על הגבלים עסקיים, להטיל מגבלות נוספות על מי שמחזיק במקביל זכויות ברישיונות משני סוגים (זיקוק ושיווק, זיקוק ותשתית או שיווק ותשתית), או על בעל רישיון זיקוק או בעל רישיון תשתית המרכז בידיו חלק גדול מן הפעילות באותו תחום ונותן את שירותיו תוך ניצול לרעה של מעמדו בתחום. הוראות כאמור יכללו, בין השאר, הוראות לעניין שוויונות במתן שירותים, אופן ביצוע שירותים, הגבלת היקף השירותים וחובה לנהלם באמצעות תאגידים נפרדים.

(2) שירות תשתית;

(3) שיווק מוצר נפט בידי בעל רישיון שיווק המספק אותו ל-30 אחוזים מתחנות התדלוק הציבוריות לפחות, וכן שיווק מוצר נפט בידי בעל רישיון שיווק שמנהל מינהל הדלק הודיע לו כי הוא משווק למעלה מ-30 אחוזים מצריכת אותו מוצר נפט במשק; המנהל יחשב את שיעור השיווק כאמור אחת לשנה, בהתאם לכללים שיפרסם באתר מינהל הדלק באינטרנט, לרבות כללים לעניין התקופה שנתוניה יובאו בחשבון, זולת אם קבע השר כללים לעניין זה, ורשאי השר לקבוע לעניין פסקה זו שיעור נמוך מ-30 אחוזים, בהתחשב בשיקולים האמורים בסעיף קטן (ב);

(4) פעילות אחרת במשק הדלק שהשר, באישור הממשלה, קבע אותה בצו כשירות חיוני; בפסקה זו, "פעילות" – לרבות חלק מפעילות ולרבות שילוב של כמה פעילויות.

(ב) צו לקביעת שירות חיוני לפי פסקה (4) להגדרה "שירות חיוני", יינתן אם מצא השר, מיוזמתו או לבקשת שר הביטחון, אחד מאלה:

(1) כי הפסקה, צמצום או פגיעה אחרת בשירות, לרבות בסדירות הספקתו, עלולה לפגוע בהספקה נאותה של שירותים לציבור או בביטחון המדינה;

(2) כי רכישת שליטה או אמצעי שליטה או החזקתם בנותן השירות החיוני, עלולים לפגוע במדיניות הממשלה בתחום משק הדלק ובכלל זה בתחרות בתחום זה, או שהם עלולים לפגוע בביטחון המדינה.

(ג) בטרם יקבע השר, בצו לפי פסקה (4) להגדרה "שירות חיוני", כי שירות הוא שירות חיוני, ייתן לבעל הרישיון הנותן את השירות האמור וכן למי שהוא בעל שליטה או בעל עניין בו, הזדמנות להשמיע את טענותיו.

(ד) בצו לפי פסקה (4) להגדרה "שירות חיוני" תפורט העילה לקביעת השירות כשירות חיוני.

25. (א) בעל רישיון שירות חיוני בתחומי הזיקוק או שירותי התשתית לא יחדל מהספקת השירות החיוני ולא יצמצם אותו מעבר להיקף שקבע המנהל ברישיון, אלא אם כן אישר המנהל כי הפסקה או צמצום של השירות האמור לא יפגעו בהספקה הסדירה של אותו שירות במשק או בתחרות, ולא יגרמו לנזק משמעותי למשק הדלק.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הפסקה או צמצום זמניים של השירות בנסיבות המנויות בפסקאות (1) או (2) שלהלן, לא יהוו הפרה של הוראות סעיף זה:

(1) תקלה או גורם אחר שאינם בשליטת בעל הרישיון;

(2) ניתן אישור לכך מאת המנהל, על פי בקשה שהוגשה לו זמן סביר מראש.

ד ב ר י ה ס ב ר

ידי השר, אין הטלה מיידית של מגבלות, אלא הסמכה לשר להטיל עליהם מגבלות מסוימות, כאמור בסעיף 29.

סעיף 25 במטרה להבטיח את רציפות הזיקוק ושירותי התשתית, מוצע לאסור על בעל רישיון שירות חיוני בתחומים אלה, לחדול ממתן השירות או לצמצם אותו, למעט צמצום לזמן קצוב הנובע מתקלה או מגורם שאיננו בשליטת בעל הרישיון, או שנתקבל לגביו אישור מאת המנהל.

שיווק המספק אותו ל-30% מתחנות התדלוק הציבוריות לפחות או שמנהל מינהל הדלק הודיע לו כי הוא משווק למעלה מ-30% מצריכת אותו מוצר נפט במשק; וכן פעילויות אחרות במשק הדלק, שהשר, באישור הממשלה, קבע אותן בצו כשירות חיוני, וזאת כשקיים, בין השאר, חשש לפגיעה במתן השירות, בתחרות במשק הדלק או בביטחון המדינה. פרק ד' המוצע מבחין בין סוגים שונים של שירותים חיוניים, ובעוד כל סעיפי החוק חלים על זיקוק ושירותי תשתית, הרי שעל שיווק ושירות חיוני שהוכרז על

26. (א) השר רשאי לדרוש מבעל רישיון שירות חיוני בתחומי הזיקוק או שירותי התשתית, תכנית פיתוח להגיש לאישורו, באופן ובמועד שידרוש, תכנית פיתוח, כוללת או בכמה חלקים, לעניין פעילויותיו לפי הוראות הרישיון; אישר השר את התכנית, לא יפעל בעל הרישיון אלא בהתאם לתכנית שאושרה, וזולת אם קיבל את אישור השר לכך מראש ובכתב.
- (ב) לא הגיש בעל רישיון תכנית פיתוח לפי סעיף קטן (א), רשאי השר לקבוע לו תכנית פיתוח ויהיה על בעל הרישיון לפעול לפיה.
- (ג) תכנית פיתוח תבטיח, ככל האפשר, כי נכסי שירות ינוצלו באופן מיטבי להספקת הביקוש לזיקוק ולשירותי תשתית ולטובת משק הדלק.

27. (א) בעל רישיון שירות חיוני בתחומי הזיקוק או שירותי התשתית – שימוש בנכסי שירות חיוני

(1) לא יעשה בנכסי שירות של השירות החיוני (להלן – נכסי השירות החיוני) פעולה שאינה במסגרת השירות החיוני, אלא באישור המנהל, ורשאי השר לקבוע פטור מאישור כאמור לפעולות מסוג מסוים או לפעולות הנעשות בידי בעלי רישיונות מסוג מסוים, ולהתנות את הפטור בתנאים;

(2) לא ימכור, לא ישעבד, לא יממש שעבוד ולא יעביר זכויות בנכסי השירות החיוני ולא יפעל לשינוי ייעוד קרקע שהיא נכס שירות חיוני או לשינוי השימושים המותרים בה, כפי שהם קבועים בתכנית כהגדרתה בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965¹⁷ (להלן – חוק התכנון והבנייה), אלא באישור המנהל, ורשאי השר לקבוע פטור מאישור כאמור לביצוע סוגי עסקאות מסוימים או לשעבוד נכסים מסוימים, וכן לקבוע הוראות בדבר תנאי השעבוד והתנאים למימוש השעבוד; לא יהיה תוקף למכירה, לשעבוד או לעסקה להעברת זכויות שנעשו בניגוד להוראות פסקה זו.

(ב) נכסי שירות חיוני בתחומי הזיקוק או שירותי התשתית אינם ניתנים לעיקול ואינם נושא לזכות עיכבון.

(ג) פקע רישיון שירות חיוני –

(1) יועברו נכסי השירות החיוני, בהתאם לתנאים שיוורה עליהם המנהל לצורך הבטחת רציפות השירות החיוני, לבעל רישיון שירות חיוני חדש שיאשר בידי המנהל או שהמנהל יורה עליו (להלן – בעל הרישיון החדש), ורשאי המנהל לערוך לשם כך מכרו; כמו כן רשאי המנהל לקבוע כי נכסי שירות חיוני מסוימים לא יועברו לבעל הרישיון החדש וכי לא יחולו עליהם המגבלות הקבועות בסעיף זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

המשמשים למתן השירות, שימושים שאינם חלק מן השירות, אלא באישור המנהל, ולא ימכור או ישעבד מיתקנים כאמור או יעביר בהם זכויות ולא יפעל לשינוי ייעודם אלא באישור המנהל. עוד מוצע כי לעסקה הנעשית בניגוד להוראות הסעיף לא יהיה תוקף, וכן כי לא יהיה ניתן לעקל נכסים אלה והם לא יהיו נושא לזכות עיכבון.

עוד מוצע לקבוע כי אם פקע רישיון שירות חיוני מכל סיבה שהיא, בעל הרישיון יהיה חייב בתום תקופת הרישיון להעביר את נכסי הרישיון בהתאם להוראות המנהל, לבעל רישיון חדש או למי שהמנהל יורה לו, וזאת כדי לשמור על רציפות השירות. כמו כן נאסר על בעל הרישיון היוצא

סעיף 26 זיקוק ושירותי תשתית מתאפיינים בכך שהם מרוכזים בידי גורמים מעטים וכרוכים בהחזקת מקרקעין, שהם משאב מוגבל, בפרט ככל שמדובר במקרקעין המיועדים לתשתית דלק. לפיכך, יש להבטיח כי בעלי הרישיונות יפעלו ככל האפשר למתן מענה לצורכי המשק, תוך ניצול מיטבי של משאבי התשתית המופקדים בידיהם. לפיכך, מוצע להסמיך את השר לדרוש מבעל רישיון בתחומים אלה להגיש לו תכנית פיתוח, ולבצע את הפיתוח בהתאם לתכנית שאושרה, ואם לא עשה כן – להכתיב לו תכנית פיתוח.

סעיף 27 מוצע לקבוע כי בעל רישיון שירות חיוני בתחומי הזיקוק או שירותי התשתית, לא יעשה במיתקנים

¹⁷ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

(2) לא יועברו לאחר נכסי השירות החיוני, לא תוקנה לאחר זכות שימוש בהם, ולא ישתמש בהם אחר, אלא בהתאם להוראות פסקה (1).

(ד) בעל רישיון השירות החיוני שפקע (להלן – בעל הרישיון היוצא) יעביר לבעל הרישיון החדש כל מידע הנחוץ לשם הפעלת השירות החיוני, ולא ינקוט פעולה שיש בה כדי לשבש את פעילותו של השירות החיוני.

(ה) הועברו נכסי שירות לבעל הרישיון החדש בהתאם להוראות המנהל לפי סעיף זה, ישלם בעל הרישיון החדש לבעל הרישיון היוצא את תמורת נכסי השירות שהועברו כאמור, כפי יסיכימו ביניהם, ובהעדר הסכמה – בהתאם להוראות המנהל, שיינתנו לאחר שנתן לבעל הרישיון היוצא הזדמנות להשמיע את טענותיו, ובהתייעצות עם השמאי הממשלתי או גורם מקצועי אחר שימצא לנכון; השר רשאי לקבוע כללים לעניין אופן חישוב התמורה ומועדי התשלום.

(ו) בסעיף זה ובסעיף 28, "פקע רישיון" – בוטל רישיון, או פג תוקפו ולא הוארך.

(א) פקע רישיון שירות חיוני בתחומי הזיקוק או שירותי התשתית ולא הועבר לאחר, או שהופסק או צומצם מתן השירות החיוני מסיבה כלשהי באופן שמעלה חשש כי עלולה להיגרם פגיעה מהותית ומיידית בשירות החיוני, או שהשר סבור שקיים חשש סביר כי בעל רישיון יחדל לתת שירות חיוני כאמור, ונוכח השר שיש הכרח להבטיח רציפות במתן השירות החיוני או למנוע שיבוש או הפסקה שלו, רשאי הוא להורות, בצו, לבעל רישיון השירות החיוני לספק את השירות החיוני לתקופה ובתנאים שיוורה.

(ב) בעל רישיון כאמור בסעיף קטן (א) יודיע למנהל שישה חודשים מראש על הפסקה צפויה של השירות החיוני או על צמצומו בשיעור העולה על השיעור שנקבע ברישיונו; ואולם אם בעל הרישיון לא ידע ולא היה עליו לדעת על ההפסקה או הצמצום הצפויים של השירות שישה חודשים מראש, יודיע למנהל מיד עם היוודע לו על כך.

(ג) ניתן צו לפי סעיף קטן (א) ומי שהצו חל עליו לא מילא אחר האמור בו, או שבעל רישיון שירות חיוני הודיע על הפסקה או צמצום צפויים של השירות החיוני, או שהשר נוכח כי בנסיבות העניין לא ניתן לקיים את השירות החיוני בידי בעל הרישיון, רשאי השר, בצו, למנות אדם שיופקד על מתן השירות החיוני (להלן – הממונה), ורשאי הוא לפרט בצו את תפקידיו; השר רשאי למנות אדם לתפקיד ממונה גם אם הפעלת השירות האמור בידי אותו אדם אינה תואמת את הוראות פרק ג'.

(ד) במילוי תפקידיו לפי סעיף זה יפעל הממונה לפי הוראות המנהל ויהיו נתונות לו כל הסמכויות הדרושות להבטחת קיומו של השירות החיוני, לרבות הסמכויות הדרושות לניהולו של התאגיד שהוא בעל רישיון השירות החיוני.

(ה) מינויו של הממונה לפי סעיף זה יהיה לתקופה שיקבע השר ושלא תעלה על שנה אחת; השר רשאי להאריך את המינוי לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שנה אחת, וכן רשאי הוא למנות אדם אחר במקומו בכל עת.

(ו) מונה ממונה לפי סעיף זה, יעביר בעל רישיון השירות החיוני היוצא לממונה כל מידע הנחוץ לשם הפעלת השירות החיוני, ולא ינקוט פעולה שיש בה כדי לשבש את פעילותו של השירות החיוני.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 28 מוצע כי השר יהיה רשאי, במקרה שבעל רישיון שירות חיוני חדל להפעיל את השירות החיוני או שקיים חשש כי יחדל, לתת הוראות לבעל הרישיון להפעיל את נכסי השירות החיוני, ובמידת הצורך למנות ממונה

לנקוט כל פעולה שעלולה לפגוע ברציפות השירות. בעל הרישיון הנעבר יחויב לשלם לבעל הרישיון היוצא את תמורת הנכסים, על פי המוסכם ביניהם, ובהעדר הסכמה – לפי הכרעת המנהל.

(ז) בלי לגרוע מהוראות סעיף זה, ניתן צו לפי סעיף קטן (א) ומי שהצו חל עליו לא מילא אחר האמור בו, או שבעל רישיון שירות חיוני הודיע על הפסקה או צמצום צפויים של השירות החיוני, או שהמנהל נוכח כי בעל רישיון השירות החיוני אינו מפעיל את השירות החיוני, רשאי המנהל לבטל את רישיון השירות החיוני או להורות על העברת הרישיון לאחר, ורשאי הוא להורות על פרסום מכרז לשם כך; על העברת הרישיון כאמור יחולו הוראות סעיף 27(ג), (ד) ו-(ה).

29. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 25 עד 28, השר, באישור הממשלה, רשאי לקבוע, בצו, כי על שירות חיוני יחולו ההגבלות, התנאים וההוראות שלהלן, כולם או מקצתם, לתקופה קצובה או דרך כלל, הכל כפי שייקבע בצו:

(1) לא יהיה אדם בעל שליטה ולא יחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון שירות חיוני בשיעור העולה על השיעור שייקבע בצו, בלא אישור מראש מאת השר ובתנאים שיקבע (להלן – מגבלות שליטה והחזקה); השר רשאי לתת אישור כאמור למבקש, אם שוכנע כי לא תיגרם פגיעה במתן השירות החיוני, בהספקה נאותה של שירותים לציבור, בביטחון המדינה, במדיניות הממשלה בתחום משק הדלק או בתחרות במשק הדלק;

(2) לא יעביר אדם אמצעי שליטה, בעסקה אחת או בקבוצת עסקאות במצטבר, בשיעור העולה על השיעור שייקבע בצו, אלא אם כן ניתן לכך אישור מאת השר;

(3) השליטה או ההחזקה של אמצעי שליטה בבעל רישיון השירות החיוני יהיו בידי אזרח ישראלי ותושב ישראל, ורשאי השר לקבוע שיעור מרבי של אמצעי שליטה שיוחזקו בידי מי שאינו אזרח או תושב כאמור (בפרק זה – מגבלת הישראליות);

(4) הניהול השוטף של בעל רישיון השירות החיוני ומרכז עסקיו יהיו בישראל;

(5) בעל רישיון שירות חיוני ימסור מידע לשר לפי דרישתו, בעניינים הקשורים למתן השירות החיוני, כפי שיפורטו בדרישה; אין באמור בפסקה זו כדי לגרוע מחובה אחרת למסירת מידע הקיימת לפי כל דין;

(6) נושאי משרה בבעל רישיון השירות החיוני, כולם או מקצתם, ובעלי תפקידים אחרים בבעל רישיון השירות החיוני, כפי שייקבעו בצו, יהיו אזרחים ישראלים ותושבי ישראל, וכי אלה, כולם או מקצתם, יהיו בעלי סיווג ביטחוני מתאים כפי שיקבע שירות הביטחון הכללי;

(7) לא יהיה תוקף להעברה, לשעבוד או לעיקול של נכס שירות חיוני, שנעשו בלא אישור המנהל;

(8) הליכי פירוק מרצון של בעל רישיון השירות החיוני, פשרה או הסדר לגביו, וכן שינוי או ארגון מחדש של המבנה התאגידי שלו, מיזוגו או פיצולו, טעונים אישור מראש מאת השר.

ד ב ר י ה ס ב ר

השר, באישור הממשלה, לקבוע הוראות נוספות, תנאים והגבלות על שירות חיוני. הגבלות אלה עניינן בעיקר החזקת אמצעי שליטה בבעל השירות החיוני, וכך, במידת הצורך, הטלת חלק מן המגבלות שבשאר סעיפי הפרק האמור, גם על בעל רישיון שירות חיוני שאיננו שירות תשתית או זיקוק.

שיפעיל את השירות במקום בעל הרישיון, או להעביר את הרישיון לאחר.

סעיף 29 נוסף על ההגבלות המפורשות שהוגדרו בסעיפים הקודמים של פרק ד' המוצע, ואשר רובן חלות רק על שירותי תשתית או זיקוק, מוצע להסמיך את

(ב) קבע השר כאמור בסעיף קטן (א)1, (2) או (3) –

(1) והחזיק אדם, בלא אישור השר, בשליטה או באמצעי שליטה בבעל רישיון השירות החיוני מעל לשיעור שקבע השר כאמור, יהיה עליו למכרם בהתאם להוראות לפי פרק זה; המחזיק או מי מטעמו לא יהיה רשאי להפעיל את הזכויות מכוח השליטה או אמצעי השליטה שהוא מחזיק בהם;

(2) רשאי הוא לקבוע בצו, באישור הממשלה, תנאים, הוראות והגבלות על בעל רישיון השירות החיוני, וכן דרכי פיקוח וחובות דיווח על פעולותיו, והכל אם לדעתו הן דרושות להבטחת אכיפתן של מגבלות השליטה וההחזקה או מגבלת הישראליות, ובכלל זה הוראות לעניין דיווח, ניהול ורישום מיוחדים של המחזיקים בניירות הערך שלו, דרך כלל או בשיעורים שנקבעו, או הוראות לעניין מגבלות שיחולו על הקצאה של ניירות ערך של בעל הרישיון, וכן מגבלות על השימוש באמצעי שליטה ובזכויות הצמודות להן, או בדבר תוקפן, כלפי בעל הרישיון, של פעולות שבוצעו או החלטות שהתקבלו בניגוד למגבלות שהוטלו, בידי מי שלא קיבל אישור לשלוט בבעל הרישיון או להחזיק באמצעי שליטה בו;

(3) רשאי הוא לקבוע בצו הוראות ותנאים בדבר שליטה והחזקה של אמצעי שליטה בבעל רישיון השירות החיוני, לרבות הוראות המתלות את תוקפן של פעולות בהן, כולן או מקצתן, באישור השר מראש, ורשאי השר לטרב לתתו אם כתוצאה מהן יש חשש שיופרו מגבלות השליטה וההחזקה או מגבלת הישראליות.

(ג) הוראות שניתנו בצו לפי סעיף זה יהיו חלק מתנאי רישיון השירות החיוני.

(ד) לעניין סעיף זה –

“החזקה” – לרבות רכישה וכן שניהם כאחד, כמשמעותם של מונחים אלה בחוק ניירות ערך, ולרבות העברה או שעבוד, והכל בלי לגרוע מההגדרה “החזקה” בסעיף 2;

“הסדר” – כמשמעותו בסעיף 350 לחוק החברות;

“פירוק מרצון” – כמשמעותו בפקודת החברות;

“מיוזג” ו“פיצול” – כמשמעותם בפקודת מס הכנסה¹⁸.

פרק ה': הבטחת שירות נאות ותנאים תחרותיים

(א) בעל רישיון לא יטרב לתת שירות לאדם, באותן נסיבות שבהן אדם אחר מקבל את השירות, ובתנאים דומים לתנאים שבהם אדם אחר מקבל את השירות, זולת אם הראה בעל הרישיון כי קיימים טעמים המצדיקים את אימתן השירות בתנאים דומים (להלן – סירוב בלתי סביר), ורשאי השר לקבוע נסיבות ותנאים אשר ייחשבו לסירוב בלתי סביר, טעמים המצדיקים אימתן שירות, וכן תנאים אשר ייחשבו דומים לעניין סעיף זה; בפרק זה, “מתן שירות” – ביצוע פעילות לפי הרישיון.

30. איסור סירוב בלתי סביר למתן שירות

ד ב ר י ה ס ב ר

ותנאים שייחשבו סירוב בלתי סביר כאמור ונסיבות ותנאים שייחשבו דומים כאמור. על אף האמור, מוצע כי המנהל יהיה רשאי לפטור בעל רישיון מהוראות סעיף זה אם מדובר בפעילות שעיקרה נעשה לשימוש עצמי, היקפה זניח, ולא צפויה פגיעה במשק הדלק.

פרק ה': הבטחת שירות נאות ותנאים תחרותיים

סעיף 30 מוצע לאסור על בעל רישיון לטרב לתת שירות לאדם באותן נסיבות שבהן בעל הרישיון נותן שירות לאחר ובתנאים דומים. השר מוסמך לקבוע נסיבות

¹⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל לפטור בעל רישיון מהוראות סעיף זה, לגבי כלל פעילותו לפי הרישיון או לגבי חלקה, אם התקיימו כל אלה:

(1) הפעילות שלגביה ניתן הפטור מתבצעת בעיקרה לשימושו העצמי של בעל הרישיון;

(2) היקף הפעילות שלגביה ניתן הפטור, זניח, לדעת המנהל, ביחס לכלל הפעילות בתחום זה בישראל או באותו אזור;

(3) המנהל השתכנע כי אין במתן הפטור פגיעה במשק הדלק.

31. בעל רישיון לא יתנה, במישרין או בעקיפין, מתן שירות, ברכישה או בקבלה של שירות אחר הניתן על ידו או על ידי אחר, או באי-קבלת שירות כאמור מבעל רישיון אחר; השר רשאי לקבוע נסיבות ותנאים אשר ייחשבו התניה אסורה של שירות בשירות, ונסיבות ותנאים אשר לא ייחשבו התניה אסורה של שירות בשירות, וכן לקבוע פטור מהוראות סעיף זה.

32. השר רשאי לקבוע כללים לשם הגנת הצרכן במשק הדלק, ובכלל זה כללים בדבר מתן שירות לצרכן, לרבות כללים למתן שירות בתחנות תדלוק, כללים בדבר שילוט בתחנות תדלוק וכללים בדבר שלטים המכוונים לתחנות תדלוק; כללים כאמור ייקבעו בהתייעצות עם הממונה על הגנת הצרכן והסחר ההוגן כמשמעותו בחוק הגנת הצרכן, ולעניין שילוט בתחנות תדלוק ושילוט המכוון אליהן – גם בהתייעצות עם שר התחבורה והבטיחות בדרכים.

33. המנהל רשאי לקבוע אמות מידה והוראות בעניין הרמה, הטיב, האיכות והאמינות של השירות שנותן בעל רישיון, לרבות הוראות בדבר סדר הקדימויות במתן שירות, ובדבר אופן יידוע הלקוחות באשר לזכויותיהם.

פרק ו': תחנות תדלוק

34. (א) לא יפעיל אדם תחנת תדלוק ציבורית, אלא אם כן נרשמה התחנה במרשם תחנות התדלוק הציבוריות (להלן – מרשם תחנות התדלוק); השר רשאי לקבוע הוראות לעניין הפרטים שייכללו במרשם.

ד ב ר י ה ס ב ר

השירות חשובה בעיקר ביחס לשירותי התשתית (כגון פריקה בנמלים והזרמה בענרת הארצית).

פרק ו': תחנות תדלוק

34 סעיף 34 הקמתה של תחנת תדלוק כרוכה בקבלת היתר בנייה ורישיון עסק, ובתהליך הרישוי מעורבים

גורמים רבים המבטיחים כי התחנה תעמוד בדרישות שונות, ובכלל זה דרישות בטיחות, תברואה והגנת הסביבה. לרוב מוקמות תחנות תדלוק בידי חברות דלק, לפיכך מוצע לא להכביד על התחנות בדרישה נוספת של רישוי. עם זאת, הפעלתה של תחנה כרוכה ברישום במרשם תחנות התדלוק הציבוריות במינהל הדלק (להלן – מרשם תחנות התדלוק), ובנסיבות מסוימות המנהל יהיה רשאי למחוק תחנה מן המרשם האמור, וממילא תיאסר הפעילות בה.

סעיף מוצע זה קובע את חובת הרישום וכן קובע כי זכאית להירשם רק תחנת תדלוק אשר הוקמה בהתאם להוראות חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק

סעיף 31 מוצע לאסור על בעל רישיון להתנות מתן שירות ברכישה שירות אחר, או באי-רכישת שירות מבעל רישיון אחר. מוצע להסמיך את השר לקבוע את התנאים שייחשבו התניה אסורה ונסיבות אשר לא ייחשבו התניה אסורה, וכן לקבוע פטור מהוראות סעיף זה.

סעיף 32 מוצע להסמיך את השר, בהתייעצות עם הממונה על הגנת הצרכן והסחר ההוגן, לקבוע כללים לשם הגנת הצרכן במשק הדלק, לרבות כללים למתן שירות לצרכן בתחנת התדלוק. מוצע כי כללים העוסקים בשילוט תחנות תדלוק ייקבעו בהתייעצות עם שר התחבורה והבטיחות בדרכים.

סעיף 33 מוצע להסמיך את המנהל לקבוע אמות מידה והוראות בעניין הרמה, הטיב, האיכות והאמינות של השירותים לפי החוק, לרבות הוראות בדבר סדר הקדימויות במתן השירותים. סוגיית הקדימות במתן

(ב) המנהל ירשום תחנת תדלוק ציבורית במרשם תחנות התדלוק, לבקשת בעל תחנת התדלוק, אם התקיימו בה כל אלה:

(1) היא הוקמה ופועלת כתחנת תדלוק ציבורית בהתאם להוראות היתר בנייה, כמשמעותו לפי חוק התכנון והבנייה;

(2) היא פועלת כתחנת תדלוק ציבורית מכוח רישיון עסק תקף;

(3) אם קבע השר חובת רישוי לכלל תחנות התדלוק, או לתחנות תדלוק מאותו סוג – היא בעלת רישיון לפי חוק זה.

(ג) בקשה כאמור בסעיף קטן (ב) תוגש למנהל על גבי טופס שקבע המנהל, בצירוף מסמכים שהורה עליהם; השר רשאי לקבוע הוראות לגבי הגשת בקשה כאמור, ובכלל זה בדבר פרטים שיש לכלול בבקשה ומסמכים נוספים שיש לצרף לבקשה.

(ד) בעל תחנת תדלוק ציבורית הרשומה במרשם תחנות התדלוק יודיע למנהל על כל שינוי שחל בפרטים שנמסרו למנהל לצורך הרישום, ויעדכן את הפרטים והמסמכים שנמסרו לפי סעיף קטן (ג) אחת לתקופה שיוורה עליה המנהל ובאופן שיוורה עליו.

(ה) המנהל רשאי לסרב לרשום תחנת תדלוק במרשם תחנות התדלוק או לבטל את רישומה, בהתקיים אחד מאלה:

(1) התחנה אינה עומדת בתנאים לפי סעיף קטן (ב);

(2) לא נמסרו לגביה פרטים מספיקים או נכונים לפי סעיפים קטנים (ג) או (ד);

(3) התחנה הוקמה בניגוד להוראות סעיף 4 לחוק קידום התחרות במשק הדלק;

(4) בעל תחנת התדלוק או עובדים בתחנה מפריס הוראות החלות על תחנת התדלוק לפי חוק זה ולפי כל דין.

(ו) המנהל יפרסם את מרשם תחנות התדלוק באתר האינטרנט של משרד האנרגיה והמים.

(ז) בפרק זה, "בעל תחנת תדלוק" – מי שהוא בעל זכות בתחנת תדלוק, מהזכויות המנויות בפסקאות (1) עד (3) להגדרה "זכות בתחנת תדלוק" שבסעיף 2.

בעל תחנת תדלוק ציבורית חייב לפקח על מפעיל התחנה ועובדיו ולוודא כי –

(1) בתחנה ננקטים כל הצעדים למניעת הספקה ומכירה של דלק שאינו עומד בדרישות התקנים או בדרישות איכות והרכב הדלק, לפי כל דין, וכי מקוימות כל ההוראות לפי חוק הפעלת רכב ולפי פקודת המשקלות והמידות, 1947¹²;

(2) בתחנה לא נמכר דלק שנרכש ממי שלפי החוק אינו רשאי למכור דלק;

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע כי המרשם שינוהל לפי חוק זה יחליף גם את רשימת תחנות התדלוק הציבוריות המנוהלת לפי חוק משק הדלק (איסור מכירת דלק לתחנות תדלוק מסוימות), התשס"ה–2005 (להלן – חוק איסור מכירת דלק לתחנות תדלוק מסוימות), ואשר התנאים להיכלל בה הם קלים יותר.

סעיף 35 מוצע להטיל על בעל תחנת תדלוק חובת פיקוח על מפעיל התחנה ועל עובדיו, כדי להבטיח כי התחנה פועלת בהתאם לכלל דין.

התכנון והבנייה), וחוק רישוי עסקים, התשכ"ח–1968 (להלן – חוק רישוי עסקים). בנוסף, מוצע להסמיך את המנהל לסרב לבקשת רישום אם בתחנה מתבצעות הפרות של הוראות החלות עליה לפי כל דין או אם הוקמה בניגוד להוראות סעיף 4 לחוק קידום התחרות במשק הדלק – היינו, שהוקמה בידי חברת דלק בסמיכות לתחנת תדלוק אחרת של אותה חברה, בלי לקבל לכך אישור מן הממונה על הגבלים עסקיים.

¹⁹ ע"ר 1947, תוס' 1, עמ' 2(ע), 2(א).

- (3) הדלק והשירותים בתחנה נמכרים וניתנים במחירים שאינם עולים על המחירים המותרים לפי דין;
- (4) בתחנה מקוימות ההוראות שנקבעו לפי סעיף 32;
- (5) השילוט בתחנה והשילוט המכוון לתחנה עונה לדרישות לפי חוק קידום התחרות במשק הדלק ולפי חוק הגנת הצרכן;
- (6) בתחנה מקוימות הוראות שנקבעו לפי סעיף 7 לחוק קידום התחרות במשק הדלק, לעניין התקני תדלוק אוטומטיים;
- (7) התחנה לא הוקמה בניגוד להוראות סעיף 4 לחוק קידום התחרות במשק הדלק.

פרק ז': מצב כשל ומצב חירום

36.

הכרזה על מצב כשל במשק הדלק

(א) השר רשאי להכריז על מצב כשל במשק הדלק (להלן – מצב כשל), אם שוכנע כי קיים חשש ממשי לפגיעה משמעותית בפעילות הסדירה של משק הדלק, בהתאם למטרת חוק זה, עקב פער בין הכמות המסופקת למשק ממוצרי הנפט השונים, חלקם או כולם, לבין הכמות הדרושה למשק לתפקוד סביר, בשל אחד מאלה:

- (1) תקלה בייצור או בייבוא;
- (2) שיבוש בהספקה בשל כשל בתשתיות משק הדלק או ביכולת השינוע של הדלק;
- (3) ביקוש גבוה במיוחד;
- (4) אירוע חריג אחר.

(ב) הכרזה על מצב כשל תינתן לתקופה שלא תעלה על 60 ימים, ורשאי השר להאריכה לתקופות נוספות שלא יעלו על 30 ימים כל אחת, ובלבד שתקופת ההארכה הכוללת לא תעלה על 60 ימים, ואולם הממשלה רשאית להאריך את תקופת ההכרזה בתקופות נוספות.

(ג) חדלו להתקיים הנסיבות המצדיקות את הכרזת מצב הכשל, יודיע השר על תום מצב הכשל כאמור בסעיף 40 גם אם טרם חלפו התקופות האמורות בסעיף קטן (ב).

(ד) הכרזה על מצב כשל או הארכת תוקפה של הכרזה כאמור, ייכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות, ואולם השר רשאי, בהתקיים נסיבות דחופות ומיוחדות המצדיקות זאת, להורות כי ההכרזה תיכנס לתוקפה באופן מיידי, ובלבד שתפורסם ברשומות סמוך ככל האפשר לאחר שהוכרזה, ואם אפשר אף קודם לכן, בהודמנות הראשונה שניתן לעשות כן, באתר האינטרנט של משרד האנרגיה והמים.

(ה) בפרק זה, "דלק" או "מוצר נפט" – לרבות גפ"מ.

ד ב ר י ה ס ב ר

משק הדלק. הוראות פרק זה יחולו לא רק על דלק ומוצרי נפט אלא גם על גפ"מ.

סעיף מוצע זה מעניק לשר סמכות להכריז על מצב כשל במשק הדלק (להלן – מצב כשל), בהתקיים התנאים הקבועים בו – מחסור בדלק, תקלות וכיוצא באלה מחד גיסא, או ביקושים גבוהים מאידך גיסא. הכרזה כאמור יכולה להיות לתקופה של 60 ימים, וניתן להאריכה לשתי תקופות נוספות שלא יעלו על 30 ימים כל אחת. מעבר לתקופות האמורות, תהיה הממשלה רשאית להאריך את מצב הכשל בתקופות נוספות.

פרק ז': מצב כשל ומצב חירום

סעיף 36 מטרתו של הפרק היא להבטיח, ככל האפשר, המשכיות סדירה של מתן שירותים במשק הדלק, גם בתקופות שבהן קיים קושי לבצע מטלה זו, וקביעת סדרי עדיפויות כאשר לא ניתן לספק את כל הצרכים במשק. הצורך בשימוש בפרק זה יכול שיהיה בשעה שכל המשק נמצא בשעת חירום, כגון בעת מלחמה, אך יכול שיהיה גם במצבים ייחודיים, כאשר תקלה או אירוע חריג אחר מאיימים לפגוע בפעילות הסדירה של

סמכויות במצב כשל 37. (א) הוכרו על מצב כשל כאמור בסעיף 36, וכל עוד ההכרזה עומדת בתוקפה, יחולו הוראות אלה:

(1) המנהל רשאי להתיר או להורות לבעל רישיון להפחית את המלאי התפעולי שלו, ובלבד שהפחתת המלאי התפעולי תיעשה לצורך שימוש בו במשק הישראלי; בעל הרישיון ישוב להחזיק את כל המלאי התפעולי בהתאם להוראות החוק בתוך תקופה שיוורה עליה המנהל, אשר לא תעלה על חודשיים מיום פרסום ההודעה על סיום מצב הכשל, ואולם רשאי השר להאריך תקופה זו אם שוכנע כי בעל הרישיון אינו יכול להיערך להחזקת המלאי התפעולי כאמור בתוך התקופה האמורה;

(2) שוכנע המנהל כי אין בהוראה לפי פסקה (1) כדי לאפשר פעילות תקינה של משק הדלק, רשאי הוא להורות לבעל הרישיון על אופן ההספקה, ההחזקה והשיווק של דלק, וכן רשאי הוא להורות לבית זיקוק להגביר ייצורו של מוצר נפט שנמצא במחסור, או להימנע מייצואו של אותו מוצר נפט, ולהורות לחברה העוסקת בייבוא אותו מוצר נפט, לפעול להעלאת כמות מוצר הנפט המיובא;

(3) המנהל רשאי להורות לחברת תשתית על אופן מתן שירות תשתית, לרבות קביעה בדבר מתן קדימות במתן השירות למוצרי נפט מסוימים או בעבור גופים מסוימים, בהתאם לצורכי המשק;

(4) (א) השר רשאי להתיר, בצו, ייצור, שיווק או שימוש במוצר נפט שאינו עומד בהוראות לפי חוק הפעלת רכב, לפי חוק הגז או לפי חוק אוויר נקי, או בדרישות תקן רשמי, או בדרישות אחרות שנקבעו לפי כל דין בעניין איכות והרכב מוצר הנפט, ואולם לא יינתן היתר כאמור (בפסקה זו – היתר). אלא אם כן שוכנע השר כי בשל מצב הכשל לא ניתן לייצר או לייבא מוצר נפט העומד בהוראות ובדרישות כאמור, וכי התועלת למשק משימוש במוצר שאינו עומד בדרישות הדין עולה על הנוק שייגרם לו מהעדר היכולת להשתמש במוצר הנפט;

(ב) היתר יינתן בהסכמת השר הממונה על ביצוע הוראות או דרישות החיקוק או התקן הרשמי האמור בפסקת משנה (א), ואם נקבעה ההוראה או הדרישה האמורה באישור ועדה מוועדות הכנסת, למעט אישור לפי סעיף 2 לחוק העונשין, התשל"ז-1977²⁰ (להלן – חוק העונשין), או סעיף 21א לחוק-יסוד: הכנסת²¹ – גם באישור אותה ועדה, ואולם אם בשל נסיבות דחופות ומיוחדות לא ניתן להמתין לאישור הוועדה, רשאי השר להורות על תחילתו המיידית של ההיתר, ובלבד שתימסר לוועדה הודעה על כך באופן מידי, והוועדה רשאית לבטל את ההיתר בתוך שבועיים מקבלת ההודעה;

ד ב ר י ה ס ב ר

למתן הוראות בדבר קביעת קדימויות במתן שירות על ידי נותני שירותי תשתית, וסמכות למתן הוראות זיקוק לבתי הזיקוק.

הסעיף קובע מדרג של סמכויות, באופן שרק אם הסמכויות הפוגעניות פחות אינן מספיקות, יהיה ניתן להשתמש בסמכויות הכרוכות בהתערבות גדולה יותר.

סעיף 37 סעיף מוצע זה דן בסמכויות במצב כשל, ומציע להעניק למנהל ולשר סמכויות שיאפשרו להם לנהל את משק הדלק באופן שימזער את הפגיעה בצרכנים במצבי כשל, ובכלל זה: סמכות מתן הוראות לבעלי רישיון בדבר שימוש במלאי התפעולי שלהן, לרבות הפחתת מתחת למלאי המינימלי הקבוע בחוק, סמכות

²⁰ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

²¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69; התשס"א, עמ' 166.

(ג) היתר יינתן לתקופה שלא תעלה על 60 ימים, או עד תום מצב הכשל, לפי המוקדם, ורשאי המנהל לחדש את ההיתר לתקופות נוספות שלא יעלו על 60 ימים כל אחת, כל עוד ההכרזה על מצב הכשל עומדת בתוקפה.

(ב) אם פרסום מידע והוראות שניתנו לפי סעיף זה אינו עלול לגרום נזק של ממש לאינטרסים של המדינה, יפרסם המנהל באתר האינטרנט של משרד האנרגיה והמים, ובכל דרך אחרת הנראית לו, את עיקרי ההיתר לפי סעיף קטן (א)4, את תקופת ההיתר, את הנימוקים למתן ההיתר, ואת הנוק העלול להיגרם משימוש במוצר נפט שאינו עומד בדרישות הדין כאמור באותו סעיף קטן, ובלבד שפרסום המידע כאמור אינו עלול לגרום נזק של ממש לאינטרסים של המדינה.

(ג) הוראה או היתר לפי סעיף זה יינתנו רק אם צורכי המשק מחייבים זאת, ככל שהדבר דרוש לפעילות התקינה של משק הדלק ובהתאם למטרות החוק, והכל בשים לב ליכולות של מקבל ההוראה או ההיתר ולחלופות האפשריות למתן ההיתר או ההוראה כאמור.

38. (א) שוכנע השר כי התקיימו התנאים להכרזה על מצב כשל, וכי בשל קיומן של נסיבות מיוחדות אין די בסמכויות לפי סעיף 37(א), רשאי הוא, בהסכמת שר הביטחון ושר האוצר, להכריז על מצב חירום במשק הדלק (להלן – מצב חירום).

(ב) הוראות סעיף 36(ב) עד (ד) יחולו לגבי הכרזה על מצב חירום, בשינויים המחויבים.

39. במצב חירום יהיו נתונות למנהל ולשר כל הסמכויות הנתונות להם במצב כשל, ונוסף על כך יחולו הוראות אלה:

(1) המנהל רשאי, בהתייעצות עם מי שהממשלה מינתה לעמוד בראש מערך החירום הלאומי, להתיר ולהורות לחברת דלק להפחית את כמות מלאי החירום, ולהשתמש במלאי החירום ולהפעיל שירות בתנאים שיורה, ובלבד שהפחתת מלאי החירום תיעשה לצורך שימוש בו במשק הישראלי; היתר או הוראה כאמור יינתנו במקרים חריגים, לצורכי ביטחון ולצרכים חיוניים של המשק, לרבות ניהול תקין של החיים האזרחיים;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 38 מוצע להסמיך את השר להכריז על מצב חירום במשק הדלק (להלן – מצב חירום), וזאת כאשר התקיימו התנאים להכרזה על מצב כשל, אך אין די בסמכויות החלות בשעת כשל. הכרזה כזאת טעונה הסכמה של שר האוצר ושר הביטחון, שכן הסמכויות הנוספות בשעת חירום כוללות שימוש במלאי חירום ובעלויות גבוהות יותר לאוצר המדינה.

לעניין הכרזה על מצב חירום יחולו הוראות סעיף 36(ב) עד (ד) המוצע, שעניינו משך תקופת ההכרזה, סיום מצב החירום ופרסום הודעה על ההכרזה.

סעיף 39 מוצע לקבוע כי הסמכויות שיוענקו בשעת חירום למנהל ולשר יהיו כל הסמכויות המוענקות להם במצב כשל, ועליהן ייוספו סמכויות נוספות, בכלל זה: סמכות למנהל להורות על שימוש במלאי החירום, בהתייעצות עם מי שהממשלה מינתה לעמוד בראש מערך החירום, ככל שמדובר במצב חירום במשק הדלק בלבד; הפחתה בכמות מלאי החירום בשיעור העולה על 30% טעונה אישור של השר ושר הביטחון.

סמכות נוספת המוצעת, היא סמכות לשר לתת פטור מהוראות תקן או כל דין החל על הרכב מוצר נפט, וזאת כדי למנוע מחסור שנוצר כתוצאה מאי-יכולת זמנית לייצר את המוצר התקני והחוקי, הנובעת ממצב הכשל, וזאת בהסכמת הגורם הממונה על ביצוע הוראת הדין או התקן האמורה. בהוראת דין כאמור שניתנה באישור ועדה מוועדות הכנסת, יינתן הפטור בהסכמת הוועדה, ואולם אם בשל הדחיפות לא ניתן להמתין לדיון בוועדה – יינתן הפטור ולוועדה תינתן הודעה מיידית, אך בסמכותה לבטל את הפטור בתוך שבועיים מקבלת ההודעה.

מוצע לקבוע כי כל הוראה לפי סעיף זה לא תינתן אלא אם כן צורכי המשק מחייבים זאת, ככל שהדבר דרוש לפעילות התקינה של משק הדלק ובהתאם למטרות החוק, והכל בשים לב ליכולות של מקבל ההוראה או ההיתר ולחלופות האפשריות.

עוד מוצע לקבוע חובת פרסום על כל הוראה שניתנה לפי סעיף זה, ובלבד שאין חשש שהפרסום יגרום נזק לאינטרסים של המדינה.

(2) על אף האמור בפסקה (1), לא ייתן המנהל הוראות או היתרים כאמור באופן שהכמות הכוללת של מלאי החירום המוחזקת במשק תפחת בלמעלה מ־30 אחוזים, אלא אם כן נתן השר, בהסכמת שר הביטחון, את הסכמתו לכך, ובתנאים שהורו עליהם השרים;

(3) חברת דלק כאמור בפסקה (1) תשוב להחזיק את כל מלאי החירום בהתאם להוראות החוק בתוך תקופה שיורה עליה המנהל, אשר לא תעלה על חודשיים מיום שהסתיים מצב החירום, ואולם השר רשאי להאריך תקופה זו אם שוכנע כי אין החברה יכולה להיערך להחזקת המלאי בתוך התקופה האמורה.

40. ביטול מצב כשל או מצב חירום על סיומו של מצב כשל או מצב חירום תיכנס לתוקפה עם פרסומה ברשומות; הודיע השר על סיומו של מצב כשל או מצב חירום כאמור, רשאי המנהל להודיע למי שניתנו לו בתקופת ההכרזה הוראה או היתר לפי פרק זה (בסעיף זה – ההוראה). כי ההוראה תמשיך לחול, בתנאים שיורה עליהם ולתקופה שיורה עליה אשר לא תעלה על חודש ימים, ובלבד שהשתכנע כי התקיים אחד מאלה:

(1) המשך תחולתה של ההוראה כאמור נחוץ למשק הדלק לשם חזרתו לתפקוד שגרתי מלא או לשם החזרת המלאי הכולל במשק לרמתו ערב ההכרזה על מצב הכשל; לעניין זה, "המלאי הכולל במשק" – הכמות הכוללת של מלאי הדלק השונים במשק, לרבות מלאי תפעולי, מלאי חירום ומלאי המוחזק בידי בעלי רישיונות לפי צורכיהם;

(2) ביטולה המיידית של ההוראה עלול לגרום נזק למקבל ההוראה או לצרכניו, ובלבד שהנוק איננו תוצאה של פעולה שביצע מקבל ההוראה, ואיננו תוצאה הכרחית של ההוראה.

41. (א) מכר אדם מוצר או סיפק שירות בזמן מצב כשל או מצב חירום, יחולו הוראות המחיר העסקה אלה:

(1) אם מחיר המוצר או השירות כאמור (בסעיף זה – המחיר) מצוי בפיקוח לפי כל דין, יחול הפיקוח האמור גם על המחיר;

ד ב ר י ה ס ב ר

בלא צורך להתקין חקיקת משנה לצורך זה. מוצע לקבוע שאם אדם מכר מוצר או סיפק שירות בזמן מצב כשל או מצב חירום, יחולו הוראות אלה: אם מחיר המוצר או השירות כאמור מצוי בפיקוח לפי כל דין, יחול הפיקוח האמור גם על המחיר; אם המחיר לא מצוי בפיקוח לפי כל דין או שחל עליו פיקוח לפי פרק ז' לחוק הפיקוח (המטיל חובת דיווח על רווחיות ועל מחירים) – יחולו על המחיר הוראות פרק ו' לחוק הפיקוח, הקובע כי חובה לקבל אישור על העלאת מחיר, כאשר המחיר הבסיסי שאותו יהיה ניתן לגבות בלא האישור המיוחד, הוא המחיר שבו העניק ספק המוצר או השירות את המוצר או השירות ערב ההכרזה על מצב הכשל או מצב החירום. כמו כן, במתן היתר להעלאת מחיר לפי חוק הפיקוח, יתחשב המפקח על המחירים במחירים המקובלים במשק, ובעלויות מיוחדות שנוצרו עקב מצב הכשל או מצב החירום.

עם זאת, השר ושר האוצר רשאים לקבוע כי על המחיר האמור יחול פיקוח לפי פרק ה' לחוק הפיקוח, שמשמין את השרים לקבוע בצו את המחיר, וזאת אף לגבי עסקה שנערכה לפני קביעתם האמורה.

סעיף 40 בסעיף זה מוצע לקבוע כי הודעה על סיומו של מצב כשל או מצב חירום תיכנס לתוקפה עם פרסומה ברשומות. כמו כן מוצע להסמין את המנהל להודיע למי שניתנה לו הוראה לפי פרק ז' המוצע בתקופת ההכרזה, כי ההוראה תמשיך לחול, בתנאים ולתקופה שיורה עליהם, ואשר לא תעלה על חודש ימים, ובלבד שהשתכנע כי המשך תחולתה של ההוראה כאמור נחוץ למשק הדלק לשם חזרתו למצב שלפני ההכרזה, או אם ביטולה המיידית של ההוראה עלול לגרום נזק למקבל ההוראה או לצרכניו, ובלבד שהנוק איננו תוצאה של פעולה שביצע מקבל ההוראה, ואיננו תוצאה הכרחית של ההוראה.

סעיף 41 במצב כשל או במצב חירום קיים מחסור במוצרים או בשירותים, ובמקרים רבים העסקאות נעשות בכפייה לפי הוראת המנהל. בנסיבות אלה קיים חשש לניצול לרעה של המצב בידי ספקי המוצרים והשירותים, ולהפקעת מחירים, ולפיכך מוצע לקבוע מנגנון פיקוח על המחיר. המנגנון המוצע הוא החלה אוטומטית של חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים על עסקאות אלה,

(2) אם המחיר לא מצוי בפיקוח לפי כל דין או שחל עליו פיקוח לפי פרק ז' לחוק הפיקוח – יחולו על המחיר הוראות פרק ו' לחוק הפיקוח, ולעניין "המחיר הקובע" כהגדרתו בחוק הפיקוח, יראו את מועד הכרזתו של מצב הכשל או מצב החירום כמועד שבו הוחל הפיקוח על המחיר;

(3) על אף האמור בסעיף קטן זה, רשאים השר ושר האוצר לקבוע כי על המחיר יחול פיקוח לפי פרק ה' לחוק הפיקוח, וזאת אף לגבי עסקה שנערכה קודם לקביעתם האמורה.

(ב) במתן היתר להעלאת מחיר לפי חוק הפיקוח, יתחשב המפקח על המחירים במחירים המקובלים במשק, ובעלויות מיוחדות שנוצרו עקב מצב הכשל או מצב החירום.

42. בעל רישיון ייתן למנהל כל מידע הנחוץ לו לשם בחינת מתן הוראות לפי פרק זה, ובכלל זה מידע באשר לעלויות הכרוכות במתן הוראות כאמור.

מסירת מידע לעניין מצב כשל או מצב חירום

פרק ח': סמכויות פיקוח

43. (א) השר רשאי להסמיך מפקחים, מבין עובדי משרדו, בסמכויות לפי חוק זה, כולן או חלקן, ובלבד שלא יוסמך מפקח, אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת פרטי העובד, כי היא אינה מתנגדת למינויו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים.

(ב) הודעה על הסמכת מפקח לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

(ג) מפקח שהוסמך לפי סעיף קטן (א), יהיה מוסמך להשתמש בסמכויותיו לפי חוק זה לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי כל אחד מן החיקוקים המנויים בתוספת השנייה, ובלבד שלעניין סמכויות פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק התקנים – הממונה על התקינה, כמשמעותו בחוק האמור, נתן את הסכמתו לכך.

44. בלי לגרוע מהוראות סעיפים 42 ו-46, לצורך פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, רשאי המנהל או מפקח, לאחר שהודעה לפי סעיף 45 –

סמכויות פיקוח

ד ב ר י ה ס ב ר

כיום קיימים כמה חיקוקים בתחום משק הדלק, המפורטים בתוספת השנייה המוצעת לחוק, שעובדי משרד האנרגיה והמים אחראים לפיקוח עליהם, ובכל חיקוק מסורות למפקחים סמכויות אחרות. כדי ליצור אחידות בסמכויות המפקחים, מוצע לקבוע כי הסמכויות הנתונות למפקחים לפי הצעת החוק יחולו על כל החיקוקים הללו.

סעיף 44 מוצע להגדיר סמכויות פיקוח הכוללות סמכות לדרוש מאדם להזדהות, סמכות להיכנס לחצרים, סמכות לדרוש מידע ומסמכים, וסמכות לערוך מדידות וליטול דגימות דלק.

סעיף 42 מוצע לקבוע כי בעל רישיון ייתן למנהל כל מידע הנחוץ לו לשם בחינת מתן הוראות לפי פרק ז' המוצע, ובכלל זה מידע באשר לעלויות הכרוכות במתן הוראות כאמור.

פרק ח': סמכויות פיקוח

סעיף 43 מוצע לקבוע כי השר רשאי להסמיך מפקחים, והתוספת מבין עובדי משרדו, לעניין החוק המוצע. הסעיף השנייה מגדיר את התנאים שבהם יוסמכו המפקחים, ובכלל זה תנאי כשירות, לרבות הכשרה מתאימה ואישור משטרת ישראל.

- (1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (2) לדרוש מאדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך הנוגעים לפעילות במשק הדלק, או שיש בהם כדי להבטיח או להקל על ביצוע חוק זה; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995²²;
- (3) לערוך בדיקות או מדידות או ליטול דוגמאות לשם בדיקה, וכן להורות על מסירת דוגמאות לבדיקת מעבדה או על שמירתן לתקופה שיוחה, או כי ינהגו בהן בדרך אחרת; הדוגמאות יימסרו למפקח בלא תשלום;
- (4) להיכנס למקום שבו מתנהלת פעילות במשק הדלק, ולכל מקום שבו מתנהלים עסקיה של חברת דלק, לרבות לכלי רכב כשהוא נייד; ואולם לא ייכנס מפקח למקום המשמש למגורים בלבד אלא על פי צו של בית משפט.
45. מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים כל אלה:

- (1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו, ולובש מדי מפקח בצבע ובצורה שהורה השר לעניין זה, ובלבד שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה;
- (2) יש בידו תעודה החתומה בידי המנהל, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

46. מסירת מידע למנהל
- (א) מי שמבצע פעילות במשק הדלק, בין שפעילותו טעונה רישיון לפי סעיף 3 ובין שאינה טעונה רישיון לפי סעיף 5 או שהיא פטורה מרישיון לפי סעיף 6, ימציא למנהל או למי שמונה על ידו, על פי בקשתו בכתב, במועדים שיוחה עליהם, ובהתאם להוראותיו, כל מידע הדרוש לו להבטחת ביצועו של חוק זה וכל אחד מן החיקוקים המנויים בתוספת השנייה ולקידום מטרותיהם.
- (ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל לדרוש ממי שמבצע פעילות במשק הדלק –

- (1) מידע הנוגע לכמות ולאיכות מוצרי הנפט שהוא מחזיק, מייצר, מייבא, משווק או נותן לגביו שירותי תשתית;
- (2) מידע על מלאי תפעולי;
- (3) מידע הנוגע למלאי חירום המוחזק או מאוחסן על ידיו, וכל מידע הנחוץ לשם קביעת מלאי החירום והפיקוח עליו ולשם היערכות למצב חירום;

ד ב ר י ה ס ב ר

ואשר השר או המנהל ממונים על ביצועם, והמנויים בתוספת השנייה לחוק. המידע נחוץ להתוויית מדיניות ולניהול נכון של משק הדלק, וכדי להבטיח שיתוף פעולה של הגורמים השונים, ככל האפשר בלי להיזקק לאמצעי כפייה, מוצע לקבוע כי אין באמור בסעיף כדי להתיר פרסום לציבור של מידע שהוא בגדר סוד מסחרי או מידע שאין לפרסמו לפי כל דין. ככל שאין מדובר בפרסום לציבור אלא במסירת המידע לגופים השותפים בגיבוש המדיניות, אין הסעיף קובע מגבלה על מסירת המידע.

סעיף 45 מוצע לקבוע תנאים לשימוש בסמכויות בידי המפקח: שימוש בסמכויות רק בעת מילוי התפקיד, חובת לבישת מדים וחובה לשאת תג מזהה וכן תעודת הסמכה שיציג המפקח לפי דרישה.

סעיף 46 אחד מכלי העבודה החשובים של כל רגולטור הוא המידע, ולפיכך מוצע לקבוע חובת דיווח מקיפה לכל המבצע פעילות במשק הדלק. מוצע לקבוע חובה להמציא למנהל, או למי שמונה על ידו, כל מידע הדרוש לו להבטחת ביצועו של חוק זה ולקידום מטרותיו, לרבות מידע הנוגע לחוקים אחרים החלים במשק הדלק

²² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

- (4) מידע הנוגע לאתר ולתשתיות שבהם מתקיימת פעילות במשק הדלק;
- (5) מידע על מחירים שהוא גובה בעבור מוצרים שהוא מוכר או שירותים שהוא נותן במסגרת פעילות במשק הדלק, או על מחירים שהוא משלם בעבור שירותים שהוא מקבל או מוצרים שהוא רוכש;
- (6) מידע על עלויות שיש לו בביצוע פעילות במשק הדלק;
- (7) מידע על המחזיקים, במישרין או בעקיפין, באמצעי שליטה בבעל רישיון.
- (ג) אין באמור בסעיף זה כדי להתיר פרסום לציבור של מידע שהוא בגדר סוד מסחרי או שאין לפרסמו לפי כל דין.

פרק ט': עונשין

47. (א) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) עונשין לחוק העונשין –

- (1) עוסק בפעילות במשק הדלק הטעונה רישיון לפי סעיף 3 בלא רישיון או בניגוד לתנאיו;
- (2) רוכש שליטה בבעל רישיון, בלא קבלת אישור מהמנהל, בניגוד להוראות סעיף 11, בנסיבות שבהן אינו זכאי לקבל רישיון לפי סעיף 3 או שאינו זכאי לרכוש אמצעי שליטה לפי הוראות פרק ג';
- (3) מפר תנאי שהותנה ברישיון לפי סעיף 13(א)(1) או הוראה שניתנה לפי סעיף 13(א)(2);
- (4) חדל מהספקת שירות חיוני או מצמצם אותו מעבר להיקף שקבע המנהל, בניגוד להוראות סעיף 25;
- (5) עושה בנכסי השירות החיוני פעולה שאינה במסגרת השירות החיוני, בניגוד להוראות סעיף 27(א)(1);
- (6) מעביר זכויות בנכסי השירות החיוני שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 27(א)(2);
- (7) לא מעביר את נכסי השירות החיוני בהתאם להוראות לפי סעיף 27(ג)(1), או מעביר את נכסי השירות החיוני או מקנה זכות בהם או מרשה לאחר להשתמש בהם, בניגוד להוראות סעיף 27(ג)(2);

ד ב ר י ה ס ב ר

בשעת כשל או בשעת חירום, ופגיעה ברציפות השירות של שירות חיוני.

ממונה שהשר הפקידו על מתן שירות חיוני לפי סעיף 28(ג) המוצע, המפר הוראה שניתנה לו בידי המנהל לפי סעיף 28(ד) המוצע, דינו – מאסר שנתיים.

עונש של שנת מאסר אחת או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, נקבע לגבי עבירות כגון מכירה, הספקה או רכישה של דלק שלא בהתאם להוראות החוק, עבירות בנוגע להחזקת מלאי תפעולי, אי-מסירת מידע למנהל ועוד.

מאסר של שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, נקבע לגבי מי שמסרב סירוב בלתי

פרק ט': עונשין

סעיף 47 סעיף זה דן בענישה הפלילית על ביצוע עבירות לפי החוק המוצע, ומגדיר ענישה שונה לכל סעיף, בהתאם לחומרתו. הענישה המוצעת נקבעה מתוך ראייה רחבת של הענישה בחוקים השונים:

העונש החמור ביותר המוצע הוא שלוש שנות מאסר או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), והוא נקבע לגבי עבירות שכרוכות בפעילות בלא כל רישיון, לרבות רכישת שליטה בבעל רישיון בידי מי שאינו רשאי לעסוק בפעילות שלגביה ניתן הרישיון, הפרת הוראות חוק שנועדו להבטיח את קיומו של מלאי חירום ופעילות סדירה של המשק

- (8) לא מעביר מידע הנחוץ להפעלת השירות החיוני או שנוקט פעולה שיש בה כדי לשבש את פעילותו של השירות החיוני, בניגוד להוראות סעיפים 27(ד) או 28(ו);
- (9) מפר צו להספקת שירות חיוני, שניתן בידי השר לפי סעיף 28(א);
- (10) לא מוסר למנהל הודעה מראש על הפסקה צפויה של השירות החיוני או על צמצומו, בניגוד להוראות סעיף 28(ב);
- (11) לא מקיים הוראה של המנהל שניתנה לפי סעיפים 37(א) או 39.
- (ב) ממונה לפי סעיף 28(ג), המפר הוראה שניתנה לו בידי המנהל לפי סעיף 28(ד), דינו – מאסר שנתיים.
- (ג) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין:
- (1) מוכר או מספק דלק שלא בהתאם להוראות סעיף 4(א);
 - (2) רוכש דלק שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 4(ב);
 - (3) לא מחזיק מלאי תפעולי בהתאם להוראות לפי סעיף 12(א);
 - (4) לא מתקשר בהתקשרות להובלת דלק באמצעות כלי שיט ישראלי, בניגוד להוראות לפי סעיף 13(ג)(1), (2) או (3);
 - (5) מפר הוראות צו שניתן לפי סעיף 29;
 - (6) לא שב להחזיק את כל המלאי התפעולי בהתאם להוראות לפי סעיף 37(א)(1) או 39(3);
 - (7) אינו מוסר למנהל מידע, בניגוד להוראות סעיף 42.
- (ד) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין:
- (1) מסרב סירוב בלתי סביר לתת שירות, בניגוד להוראות לפי סעיף 30;
 - (2) מתנה מתן שירות, בניגוד להוראות סעיף 31.
48. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי חוק זה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראת סעיף זה, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין; לעניין סעיף זה, "נושא משרה בתאגיד" – מנהל פעיל בתאגיד או בעל תפקיד אחר בתאגיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו נעברה העבירה.
- (ב) נעברה עבירה לפי חוק זה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, חוקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל אשר ניתן למניעת העבירה.

אחריות נושאי משרה

ד ב ר י ה ס ב ר

נעברה עבירה לפי החוק המוצע בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, חוקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו האמורה, אלא אם כן הוכיח כי עשה ככל יכולתו למניעת העבירה.

סביר לתת שירות, בניגוד להוראות לפי סעיף 30 או מתנה מתן שירות, בניגוד להוראות סעיף 31.

סעיף 48 מוצע להטיל על נושאי משרה בתאגיד חובה לפקח ולעשות ככל יכולתם למניעת ביצוע עבירה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, וכן לקבוע חוקת אחריות פלילית לנושא משרה בתאגיד ולפיה אם

פרק י': עיצומים כספיים

49. (א) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עיצום כספי עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 2,500,000 שקלים חדשים:

(1) עסק בפעילות במשק הדלק הטעונה רישיון לפי סעיף 3 בלא רישיון או בניגוד לתנאיו;

(2) הפר תנאי שהותנה ברישיון לפי סעיף 13(א)(1) או הוראה שניתנה לפי סעיף 13(א)(2);

(3) לא התקשר בהתקשרות להובלת דלק באמצעות כלי שיט ישראלי, בניגוד להוראות לפי סעיף 13(ג)(1), (2) או (3);

(4) לא קיים הוראה של המנהל, שניתנה לפי סעיפים 37(א) או 39(1);

(5) לא מסר למנהל מידע, בניגוד להוראות סעיף 42.

(ב) הפר בעל רישיון שירות חיוני הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 2,500,000 שקלים חדשים:

(1) חדל מהספקת השירות החיוני או צמצם אותו מעבר להיקף שקבע המנהל, בניגוד להוראות סעיף 25;

(2) לא פעל בהתאם לתכנית פיתוח, בניגוד להוראות סעיף 26(א) או (ב);

(3) עשה בנכסי השירות החיוני פעולה שאינה במסגרת השירות החיוני, בניגוד להוראות סעיף 27(א)(1);

(4) העביר זכויות בנכסי השירות החיוני שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 27(א)(2);

(5) הפר צו להספקת שירות חיוני שניתן בידי השר לפי סעיף 28(א).

(ג) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 1,250,000 שקלים חדשים:

(1) ביצע פעילות הטעונה רישום, בלא רישום, בניגוד להוראות לפי סעיף 6(ב);

ד ב ר י ה ס ב ר

רישיון, אייכום הוראות שונות של המנהל, והפרת הוראות חוק שונות בעניין מתן שירות חיוני ובכלל זה הוראות שנועדו להבטיח את רציפות השירות של שירות חיוני ואת היקפו.

1.25 מיליון שקלים חדשים – לגבי הפרות כגון מכירה, הספקה או רכישה של דלק שלא בהתאם להוראות החוק, ביצוע פעילות הטעונה רישום בלא רישום, העברה או שיעבוד של רישיון בלי אישור של המנהל ועוד.

חצי מיליון שקלים חדשים – אי-דיווח למנהל על שינוי בפרטים שנמסרו למנהל, אי-החזקת מלאי תפעולי בהתאם להוראות החוק, בעלות צולבת בכמה רישיונות בניגוד להוראות החוק, הפרת מגבלות שהטיל המנהל ועוד.

פרק י': עיצומים כספיים

סעיף 49 חלק ניכר מן ההפרות הצפויות של החוק אינן נושאות אופי פלילי במהותן. מחד גיסא, לא נכון להטיל על העושה אותן כנס של פליליות, ומאידך גיסא, אכיפה כלכלית משמעותית עשויה להיות מהירה, כואבת ויעילה יותר. לפיכך מוצע להסמיך את המנהל להטיל עיצומים כספיים, לקבוע את ההפרות שבשלהן יוטלו העיצומים, ואת דרגת העיצום שתוטל על כל הפרה.

מוצע לקבוע 3 דרגות של עיצומים בהתאם לחומרת ההפרה –

2.5 מיליון שקלים חדשים – לגבי הפרות שכרוכות בפעילות בלא רישיון או בניגוד לתנאיו, הפרת תנאי

- (2) הפעיל תחנת תדלוק ציבורית שלא נרשמה במרשם תחנות התדלוק, בניגוד להוראות סעיף 34(א);
- (3) מכר או סיפק דלק שלא בהתאם להוראות סעיף 4(א);
- (4) רכש דלק שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 4(ב);
- (5) לא הגיש תכנית פיתוח בהתאם להוראות לפי סעיף 26(א);
- (6) הפר הוראות צו שניתן לפי סעיף 29;
- (7) העביר או שעבד רישיון בלא אישור המנהל, בניגוד להוראות סעיף 11.
- (ד) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 500,000 שקלים חדשים:
- (1) לא דיווח למנהל על שינוי שחל בפרטים שנמסרו למנהל בבקשה לרישיון או במידע שעל בסיסו ניתן הרישיון, בניגוד להוראות סעיף 8(ב1);
- (2) לא החזיק מלאי תפעולי בהתאם להוראות לפי סעיף 12(א);
- (3) רכש שליטה בבעל רישיון זיקוק או היה לבעל עניין בו בעודו בעל זכות ברישיון זיקוק אחר, בניגוד להוראות סעיף 17;
- (4) מכר דלק למי שאינו בעל רישיון, שלא בהתאם להוראות סעיף 18(א);
- (5) היה בעל זכות ברישיון זיקוק וברישיון שיווק, שלא בהתאם להוראות לפי סעיפים 18(ב) או 18(ג);
- (6) רכש זכויות בתחנות תדלוק שלא בהתאם להוראות סעיף 18(ה);
- (7) היה בעל זכות בתחנות תדלוק שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 19(א);
- (8) הפר כללים שקבע השר לפי סעיף 19(ב);
- (9) נתן שירות תשתית או שהיה בעל זכות ברישיון תשתית, בעודו בעל זכות ברישיון זיקוק, בניגוד להוראות סעיף 20(א);
- (10) היה בעל זכות ברישיון תשתית וברישיון שיווק, שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 21(א) עד 21(ג);
- (11) פעל בניגוד למגבלות שהטיל עליו המנהל לפי סעיף 22;
- (12) פעל בניגוד לאמות המידה או להוראות שנקבעו לפי סעיף 33;
- (13) לא מסר למנהל מידע, בניגוד להוראות סעיף 46.

50. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 49 (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).

הודעה על כוונת חיוב

ד ב ר י ה ס ב ר

בהודעה על כוונת חיוב יציגו המעשה או המחדל המהווה את ההפרה, סכום העיצום הכספי המוטל והתקופה לתשלום, זכות המפר לטעון את טענותיו לפני המנהל ביחס לכוונתו להטיל את העיצום הכספי, וכן שיעור התוספת על העיצום הכספי אם תימשך ההפרה.

סעיף 50 הסעיף המוצע עוסק באופן הפעלת הסמכות להטיל עיצום כספי בידי המנהל, ולפיו, בהתקיים התשתית הראייתית המינהלית, המעידה על ביצוע הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה, ימסור המנהל לאדם המפר הודעה על כוונתו להטיל עליו עיצום כספי (להלן – הודעה על כוונת חיוב).

(ב) בהפרה חוזרת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 49, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

54. כסומים מופחתים (א) המנהל אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בפרק זה, אלא לפי הוראות סעיף זה.

(ב) המנהל רשאי להטיל על מפר הממציא, להנחת דעת המנהל, מסמכים המעידים על הרווח השנתי שלו, עיצום כספי מופחת, בשיעור מן הרווח השנתי של המפר, כמפורט להלן:

(1) 1% מהרווח השנתי – על הפרת הוראה מההוראות המנויות בסעיף 49(א) ר"ב);

(2) 0.5% מהרווח השנתי – על הפרת הוראה מההוראות המנויות בסעיף 49(ג);

(3) 0.2% מהרווח השנתי – על הפרת הוראה מההוראות המנויות בסעיף 49(ד).

(ג) השה, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים נוספים שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהקבוע בפרק זה, בשיעורים שיקבע.

55. סכום מעודכן של העיצום הכספי (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני המנהל כאמור בסעיף 52(ד) – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור לבית משפט לפי סעיף 59 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי בידי המנהל או בית המשפט – יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

(ב) סכומי העיצום הכספי הקבועים בסעיף 49 יתעדכנו ב־1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון). בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ב־1 בינואר של השנה הקודמת; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הכספי הקבוע בחוק המוצע, וזאת בשיעורים שיקבע. כשיקולים אפשריים לעניין יוכלו לשמש למשל: מידת שיתוף הפעולה של המפר בגילוי ההפרה והפסקתה, פעולות שביצע מיוזמתו למניעת הישנות ההפרה או עוברת היותה של ההפרה הפרה ראשונה. ההפחתה תתבצע, כאמור, על פי שיעור קבוע שייקבע בתקנות.

סעיף 55 מוצע לקבוע, כי העיצום הכספי יהיה לפי הסכום המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום. במקרה שבו בחר המפר שלא לטעון את טענותיו לפני המנהל כאמור בסעיף 52(ד) המוצע, יראו את ההודעה על כוונת חיוב כדרישת תשלום, וסכום העיצום הכספי יהיה הסכום המעודכן במועד מסירת ההודעה על כוונת חיוב. כמו כן, במקרים שבהם הוגש ערעור לבית משפט שלום, ובמסגרת זו ניתנה הוראה על עיכוב תשלומו של העיצום הכספי, יהיה

להטילו בשלה אילו בוצעה לראשונה, סכום נוסף, בשיעור זהה לעיצום המקורי.

סעיף 54 מוצע לקבוע כי המנהל אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים שנקבעו בפרק י' המוצע, אלא בהתאם להוראות סעיף זה. בהתאם להוראות הסעיף ניתן להפחית את העיצומים בהתחשב במסמכים המעידים על הרווח השנתי של המפר, כאשר במקום עיצום של 2.5 מיליון שקלים חדשים ישולם עיצום בסכום השווה ל־1% מהרווח השנתי האמור, במקום 1.25 מיליון שקלים חדשים – 0.5% מהרווח השנתי האמור, ובמקום חצי מיליון שקלים חדשים – 0.2% מן הרווח השנתי האמור.

עוד מוצע לקבוע כי השה, בהסכמת שר המשפטים, יהיה רשאי לקבוע בתקנות סוגי מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה המנהל רשאי להפחית את סכום העיצום

(ג) המנהל יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).

56. העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 52. המועד לתשלום העיצום הכספי

57. לא שולם עיצום כספי במועד, ייוספו עליו, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית, כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961²³ (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.

58. עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה)²⁴. גבייה

59. (א) על החלטה של המנהל לפי פרק זה ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה הודעה למפר על ההחלטה.

(ב) אין בהגשת ערעור לפי סעיף קטן (א) כדי לעכב את ביצוע ההחלטה כאמור, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או שבית המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט, לאחר ששולם עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, לקבל ערעור כאמור בסעיף קטן (א) והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי, יוחזר הסכום ששולם או כל חלק ממנו אשר הופחת, לפי העניין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

60. (א) הטיל המנהל עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם בציבור את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

(1) דבר הטלת העיצום הכספי;

(2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 59 מוצע לקבוע כי על החלטה של המנהל לפי פרק י' המוצע יוכל המפר לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה למפר דרישת התשלום.

בנוסף, מוצע לקבוע כי הגשת ערעור כאמור אינה מעכבת את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או שבית המשפט הורה על כך. ואולם אם התקבל ערעור כאמור לאחר ששולם העיצום הכספי, והורה על החזרת העיצום הכספי ששולם או על הפחתתו, יוחזר העיצום הכספי או כל חלק ממנו שהופחת, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

סעיף 60 מוצע להסמיך את המנהל לפרסם, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו, את דבר הטלת העיצום הכספי וסכומו, את מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבותיה, אם הופחת העיצום הכספי – את הנסיבות שבשלהן הופחת העיצום ושיעורי ההפחתה, פרטים על אודות המפר הנוגעים לעניין, את שמו של המפר – אם הוא תאגיד, ואם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזוהרת הציבור – גם את שמו של מפר שהוא יחיד. אם הוגש ערעור על החלטת המנהל לפי פרק י' המוצע, יפרסם המנהל גם את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.

סכום העיצום הכספי, הסכום המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

עוד מוצע לקבוע מנגנון לעדכון סכומי העיצום הכספי, בהתאם לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. כמו כן מוצע כי המנהל יפרסם ברשומות את הסכומים המעודכנים של העיצומים הכספיים.

סעיף 56 מוצע לקבוע כי מפר ישלם עיצום כספי שהוטל עליו, בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 52. יצוין כי בהתאם להוראות סעיף 52(ד), אם בחר המפר שלא לטעון את טענותיו בתוך 30 ימים לאחר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב, יראו את ההודעה על כוונת חיוב כדרישת תשלום שנמסרה לו במועד האמור.

סעיף 57 מוצע לקבוע כי על תקופת פיגור בתשלום העיצום הכספי, ייוספו הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (להלן – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.

סעיף 58 מוצע לקבוע כי עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, וכי על גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה).

²³ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

²⁴ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

- (3) סכום העיצום הכספי שהוטל;
- (4) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום ושיעורי ההפחתה;
- (5) פרטים על אודות המפר, הנוגעים לעניין;
- (6) שמו של המפר – אם המפר הוא תאגיד.
- (ב) הוגש ערעור על החלטת המנהל לפי פרק זה, יפרסם המנהל את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.
- (ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)6, רשאי המנהל לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור.
- (ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם המנהל פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998²⁵, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.
61. (א) תשלום עיצום כספי לפי פרק זה, לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 49, המהווה עבירה.
- (ב) הוגש נגד אדם כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו המנהל הליכים לפי פרק זה בשל אותה הפרה, ואם שילם המפר עיצום כספי – יוחזר לו הסכום ששולם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

שמירת אחריות פלילית

פרק י"א: תיקונים עקיפים

62. בחוק הבלו על הדלק, התשי"ח-1958²⁶, בסעיף 15, אחרי "אלא אם קיבל רישיון לכך מהמנהל" יבוא "לאחר שהציג רישיון תקף לפי חוק משק הדלק, התשע"ב-2012".
63. בחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989, אחרי סעיף 12 יבוא:
- "מלאי תפעולי 12א. (א) המנהל רשאי להתנות רישיון ספק גז בתחום השיעור, והבטחת אחסון ברכישה ובהחזקה של מלאי גפ"מ כאמור בסעיף 12(א) לחוק משק הדלק, התשע"ב-2012, בשינויים המחויבים, ולהתנות רישיון ספק גז בתחום האחסון או מתן היתר לפי סעיף 4, באחסון מלאי כאמור.

תיקון חוק הבלו על הדלק

תיקון חוק הגז (בטיחות ורישוי)

ד ב ר י ה ס ב ר

- בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.
- פרק י"א: תיקונים עקיפים
- סעיף 62 מוצע לתקן את חוק הבלו על הדלק, התשי"ח-1958 (להלן – חוק הבלו על הדלק), כך שלא יינתן רישיון יצרן לפי אותו חוק אלא אם כן המבקש הוא בעל רישיון לפי החוק המוצע. לפי התיקון המוצע, במקום הדרישה להציג רישיון מאת המנהל, כמשמעותו בחוק הבלו על הדלק, תידרש הצגת רישיון תקף לפי החוק המוצע.
- סעיף 63 מוצע לתקן את חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989, באופן שמנהל ענייני בטיחות הגז יהיה רשאי להתנות רישיון לפי אותו חוק בהחזקת
- עוד מוצע לקבוע, כי על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם המנהל פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.
- סעיף 61 מוצע לקבוע כי תשלום העיצום הכספי לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 49, המהווה עבירה. עם זאת, אם הוגש כתב אישום נגד מפר בשל הפרת הוראה מההוראות החוק המוצע המהווה עבירה, לא ינקוט נגדו המנהל הליכים לפי פרק י' המוצע בשל אותה הפרה, ואם שילם המפר עיצום כספי – יוחזר לו הסכום ששולם

²⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

²⁶ ס"ח התשי"ח, עמ' 160.

(ב) הפר בעל רישיון תנאי שהתנה המנהל לפי סעיף זה, וראו בכך הפרה של תנאי מהותי ברישיון לעניין סעיף 17.
(ג) השר רשאי לקבוע כללים לביצוע סעיף זה, ויכול שיקבע כללים שונים לבעלי רישיונות שונים בהתאם לסוג הפעילות או להיקפה, לרבות כללים בדבר פטור מהחזקת מלאי כאמור בסעיף קטן (א).

מלאי חירום 12. (א) המנהל רשאי להתנות רישיון ספק גז בתחום השיעור, ברכישה ובהחזקה של מלאי חירום של גפ"מ כאמור בסעיף 13(א) לחוק משק הדלק, התשע"ב-2012, בשינויים המחוייבים, ולהתנות רישיון ספק גז בתחום האחסון או מתן היתר לפי סעיף 4, באחסון מלאי כאמור.

(ב) הפר בעל רישיון תנאי שהתנה המנהל לפי סעיף זה, וראו בכך הפרה של תנאי מהותי ברישיון לעניין סעיף 17.
(ג) הוראות סעיף 13 לחוק משק הדלק יחולו לעניין מלאי חירום לפי סעיף זה, בשינויים המחוייבים.

תיקון חוק משק
הדלק (קידום
התחרות)

64. בחוק משק הדלק (קידום התחרות), התשנ"ד-1994, סעיף 6 – בטל.

תיקון חוק משק
הדלק (קידום
התחרות) (תיקון)

65. בחוק משק הדלק (קידום התחרות) (תיקון), התשנ"ח-1998²⁷, בסעיף 4, סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) – בטלים.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 65 מוצע לבטל בסעיף 4 לחוק משק הדלק (קידום התחרות) (תיקון), התשנ"ח-1998 (ס"ח התשנ"ח, עמ' 287; התשס"ח, עמ' 645), את סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) שבו, שהגבילו את תקופת תוקפו של סעיף 4 לחוק קידום התחרות במשק הדלק. סעיף 4 לחוק קידום התחרות במשק הדלק אסר על חברת דלק להקים תחנת תדלוק או לרכוש זכויות בתחנת תדלוק הסמוכה לתחנה אחרת שהיא בעלת זכויות בה, אלא באישור הממונה על הגבלים עסקיים. תקופת תוקפו של סעיף זה הוגבלה בזמן, וכעת מוצע לבטל את מגבלת הזמן ולהפוך את האיסור האמור לאיסור קבוע.

וזה נוסח סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) שבסעיף 4 לחוק משק הדלק (קידום התחרות) (תיקון), התשנ"ח-1998, שמוצע לבטלם:

"(ב) סעיף 4 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, יעמוד בתוקפו 7 שנים מיום התחילה; ואולם רשאי השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להאריך את תוקפו לתקופות נוספות שיקבע, ושלא יעלו יחד על שלוש שנים.

(ג) סעיף 4 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, יעמוד בתוקפו לתקופה של עשר שנים נוספות מיום כ"ו בתמוז התשס"ח (29 ביולי 2008).

מלאי תפעולי ומלאי חירום של גפ"מ, בדומה לחובה המוצעת לגבי החזקת מלאי תפעולי ומלאי חירום של דלק בסעיפים 12 ו-13 להצעת חוק זו.

סעיף 64 מוצע לבטל את סעיף 6 לחוק קידום התחרות במשק הדלק, אשר מחייב את רשות מקרקעי ישראל להקצות לנכים קרקעות לשם הקמת תחנות תדלוק. מתברר כי בהקצאת תחנות תדלוק לנכים, לא מושגת המטרה של שיקום הנכים, ובדרך כלל נוצרת כבילה של הנכה לחברת דלק בחוזה, שהוא במקרים רבים חוזה מקפח, כמו כן, הסדר זה בלתי שוויוני ויוצר אפליה בין נכים. משום כך מוצע לבטל את הסעיף; וזה נוסח סעיף 6 לחוק משק הדלק (קידום התחרות), התשנ"ד-1994, שמוצע לבטלו:

"הקצאת מגרשים לנכי צה"ל

6. חלק מכלל המגרשים שתשווק הרשות לצורך הקמת תחנות תדלוק יוקצה לנכי צבא הגנה לישראל, בהתאם להסדר, כפי שאומץ בהחלטת הממשלה; לענין סעיף זה – "החלטת הממשלה" – החלטת הממשלה מס' 3746 מיום ט"ז באייר תשנ"ח (12 במאי 1998);

"הסדר" – סיכום בנושא שיקום תעסוקתי של נכי צה"ל בתחנות דלק מיום י"ח באדר תשנ"ח (16 במרס 1998).

²⁷ ס"ח התשנ"ח, עמ' 287.

66. תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000²⁸, בתוספת הראשונה, במקום פרט 20 יבוא:
20. **משק הדלק** – החלטה של המנהל לפי פרקים ב', ד' או ו' לחוק משק הדלק, התשע"ב-2012²⁹;
67. תיקון חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2001), התשס"א-2001²⁹, פרק ה' – בטל, ואולם תקנות שהותקנו לפיו, יראו אותן כאילו הותקנו לפי חוק זה.
- תיקון חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2001)

ד ב ר י ה ס ב ר

"מלאי" – כמות הדלק שקבע השר, בהתייעצות עם שר האוצר ושר הביטחון, כי היא נדרשת לתפקוד תקין של משק הדלק האזרחי, בהתאם לצורכי המשק ולתקופה כפי שקבע;

"מלאי ביטחוני" – כמות הדלק שקבע השר, בהסכמת שר האוצר ושר הביטחון, כי היא נדרשת לתפקוד תקין של משק הדלק בהתאם לצורכי הצבא ולצרכים ביטחוניים במשק הדלק, ולתקופה כפי שנקבעה בהסכמה כאמור;

"השר" – שר התשתיות הלאומיות.

אחזקת מלאי

10. (א) חברת דלק תחזיק על חשבונה מלאי, בכמויות, בשיעורים, במקומות ובתנאים שקבע השר, בהתייעצות עם שר האוצר ועם שר הביטחון, דרך כלל או לסוגים.

(ב) חברת דלק תחזיק, על חשבון אוצר המדינה, מלאי ביטחוני בכמויות, בשיעורים, במקומות ובתנאים שקבע השר, בהתייעצות עם שר האוצר ועם שר הביטחון, דרך כלל או לסוגים.

(ג) כללים כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ייקבעו, בין השאר, בהתחשב בכמות הדלק שחברת הדלק מוקקת, מייצאת, מייבאת או משווקת, לפי הענין, ולגבי חברה העוסקת במתן שירותי תשתית, בהתחשב בכמות הדלק נושא שירותיה; בכללים יכול שייקבעו הוראות בדבר פטור לחברות דלק בהתאם לעיסוקן.

דיווח

11. חברת דלק תדווח למנהל במועדים, במתכונת ובפירוט שקבע השר על כל ענין הנדרש לביצוע הוראות פרק זה, וכן תמציא למנהל מידע ומסמכים לפי דרישה.

מירשם

12. (א) במינהל הדלק ינהל מירשם של חברות הדלק בהתאם לעיסוקן; חברת דלק תירשם במירשם לפני תחילת עיסוקה, ותוסיף לעסוק בעיסוקה רק כל עוד היא רשומה במירשם.

סעיף 66 מוצע לתקן את חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, ולכלול בתוספת הראשונה לאותו חוק את החוק המוצע, כך שגם תקיפה של החלטה של המנהל לפי החוק המוצע, בעניין רישוי, בעניין רישום תחנת תדלוק, או בעניין הוראות לגבי שירות חיוני, תהיה מסורה לבתי המשפט לעניינים מינהליים.

סעיף 67 מוצע לבטל את פרק ה' לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2001), התשס"א-2001, אשר מסדיר כיום את נושא החזקת מלאי החירום, ואת לאור הסדרת הנושא במסגרת הצעת חוק זו. עם זאת, כדי להבטיח את רציפות החזקת המלאי הנדרש של הדלק, מוצע לקבוע כי תקנות שהותקנו מכוח אותו חוק ימשיכו לחול, ויראו אותן כאילו הותקנו מכוחו של החוק המוצע; וזה נוסח פרק ה' לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2001), התשס"א-2001, שמוצע לבטלו:

"פרק ה': מלאי דלק

הגדרות

9. בפרק זה –

"דלק" – נפט ניגר (הידרוקרבונים), וכן אספלט ופחמימנים של נפט כשהם מומסים בתוך נפט ניגר וניתנים להפקה יחד איתו, וכן מוצרים המיוצרים בזיקוק, לרבות אלה המיוצרים בשלבים השונים של תהליך הזיקוק;

"חברת דלק" – חברה העוסקת בזיקוק, בייצוא, בייבוא או בשיווק של דלק, וכן חברה העוסקת במתן שירותי תשתית של דלק;

"מינהל הדלק" – מינהל הדלק במשרד התשתיות הלאומיות;

"מירשם" – מירשם חברות הדלק כאמור בסעיף 12;

"מנהל" – מנהל מינהל הדלק;

²⁸ ס"ח התש"ס, עמ' 190.

²⁹ ס"ח התשס"א, עמ' 227.

(א) ההגדרות "המרשם" ו"תחנת תדלוק פנימית" – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

שמירת אחריות פלילית

18. (א) אין בהוראות סעיף 13 כדי לגרוע מסמכותו של תובע להגיש בשל ההפרה כתב אישום בשל עבירה לפי כל חוק, אך הוא סבור שהנסיבות מצדיקות זאת, מטעמים שיירשמו; לענין זה, "תובע" – כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

(ב) הוגש נגד חברת דלק כתב אישום כאמור בסעיף קטן (א), לא תחויב החברה בשל ההפרה בתשלום עיצום כספי, ואם שילמה – יוחזר לה הסכום ששולם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, מיום תשלומו עד יום החזרתו.

ערעור על עיצום כספי

19. (א) על דרישה לתשלום עיצום כספי ניתן לערור לבית משפט השלום בתוך 30 ימים מיום שהודע לחברת הדלק על הטלת העיצום הכספי.

(ב) אין בהגשת הערר כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או הורה בית המשפט אחרת.

(ג) התקבל הערר, יוחזר סכום העיצום הכספי, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

(ד) על החלטת בית משפט השלום בערר ניתן לערער לבית משפט מחוזי ברשות; בית המשפט ידון בערעור בשופט אחד.

תקנות וביצוע

20. השר ממונה על ביצוע פרק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, לרבות בענין פיקוח וניהול המלאי.

הוראות מעבר

21. (א) הוראות צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסדרים במשק הדלק), התשמ"ח-1988, ימשיכו לחול, כל עוד לא שונו או בוטלו וככל שאינן סותרות את הוראות פרק זה.

(ב) חברה שהיתה חברת דלק ערב תחילתו של חוק זה, תירשם במירשם לא יאוחר מיום י' בתמוז התשס"א (1 ביולי 2001).

סעיף 68 מוצע לתקן את חוק איסור מכירת דלק לתחנות תדלוק מסוימות. חוק זה אוסר על מכירת דלק לתחנות תדלוק שאין בידן רישיון עסק והיתר בנייה. החוק קובע שניתן למכור דלק לתחנת תדלוק ציבורית רק אם היא כלולה ברשימה שבחוק האמור.

(ב) המנהל רשאי למחוק מן המירשם חברת דלק שאינה ממלאת אחר הוראות פרק זה, כולן או מקצתן.

(ג) השר רשאי לקבוע סוגי חברות דלק שיהיו פטורות מרישום במירשם.

עיצום כספי

13. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי חברת דלק עשתה אחד מאלה, רשאי הוא להטיל עליה עיצום כספי, בשיעור הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977:

(1) לא החזיקה מלאי בהתאם להוראות לפי סעיף 10(א) או (ב);

(2) לא דיווחה למנהל או לא המציאה לו מידע בהתאם להוראות לפי סעיף 11;

(3) עסקה בעיסוקה בלי שהיתה רשומה במירשם כנדרש לפי הוראות סעיף 12(א) או 21(ב) ובלא שהיתה פטורה מרישום לפי סעיף 12(ג).

(ב) בהפרה נמשכת ייתוסף על העיצום הכספי הקבוע בסעיף קטן (א) עיצום כספי, בשיעור החלק ה-20 מהעיצום הכספי האמור, לכל יום שבו נמשכת ההפרה לאחר שנמסרה לחברה המפרה דרישת המנהל לפי סעיף 15.

ערכון סכום העיצום הכספי

14. עיצום כספי יהיה לפי סכומו המעורכן ביום הדרישה לתשלום, ואם הוגש ערעור ובית המשפט הדין בערעור הורה על עיכוב תשלומו – לפי סכומו המעורכן ביום ההחלטה בערעור.

דרישת העיצום הכספי ותשלומו

15. עיצום כספי ישולם לפי דרישת המנהל בכתב בתוך 30 ימים ממועד קבלת הדרישה; הדרישה תוצא לאחר שהודע למי שאליו נועדה על הכוונה להוציאה, וניתנה לו הזדמנות להשמיע את טענותיו.

הפרשי הצמדה וריבית

16. לא שולם עיצום כספי במועד, ייתוספו עליו, לגבי תקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.

גביה

17. עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו יחולו הוראות חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995, ופקודת המסים (גביה).

⁵⁰ ס"ח התשס"ה, עמ' 62.

- (ב) במקום ההגדרה "חברת דלק" יבוא:
 "חברת דלק" – חברה בעלת רישיון לפי חוק משק הדלק";
- (ג) אחרי ההגדרה "חוק ההסדרים" יבוא:
 "חוק משק הדלק" – חוק משק הדלק, התשע"ב-2012";
- (ד) במקום ההגדרה "רשימת התחנות" יבוא:
 "רשימת התחנות" – מרשם תחנות התדלוק לפי סעיף 34 לחוק משק הדלק";
- (2) סעיף 3 – בטל;
- (3) בסעיף 7, במקום סעיף קטן (ז) יבוא:
- "(ז) הוגש כתב אישום כאמור בסעיף קטן (ו), לא יחויב הנאשם בשל ההפרה בתשלום עיצום כספי, ואם שילם – יוחזר לו הסכום ששולם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, מיום תשלומו עד יום החזרתו";
- (4) סעיף 9 – בטל;
- (5) בסעיף 12, הסיפה החל במילים "ובכלל זה" – תימחק.

פרק י"ב: שונות

- שמירת דינים 69. (א) אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין.
- (ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א) –
- (1) אין בהוראות חוק זה, למעט סעיף 13 שבו, כדי לגרוע מהוראות חוק זיכיון צינור הנפט, התשכ"ח-1968³¹;
- (2) אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975³².
70. השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוסף מוצע לתקן תיקונים טכניים של ההגדרות בחוק איסור מכירת דלק לתחנות תדלוק מסוימות, כך שיתאימו להצעת החוק.

פרק י"ב: שונות

סעיף 69 מוצע להבהיר שאין בהוראות החוק המוצע כדי לגרוע מהוראות כל דין, ובכלל זה מהוראות חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975. כמו כן בלי לגרוע מכלליות האמור, מוצע לקבוע כי אין בהוראות החוק המוצע, למעט סעיף 13 שבו העוסק בהחזקת מלאי חירום, כדי לגרוע מהוראות חוק זיכיון צינור הנפט, התשכ"ח-1968, אשר מעגן את הזיכיון שעל פיו פועלת חברת קצא"א, ואשר תוקפו לעת עתה הוא עד שנת 2017.

סעיף 70 מוצע לקבוע כי השר ממונה על ביצועו של החוק וכי הוא רשאי להתקין תקנות לביצוע החוק.

מאחר שהצעת החוק הגדירה מרשם של תחנות תדלוק, מוצע כי גם חוק איסור מכירת דלק לתחנות תדלוק מסוימות יתבסס על אותו מרשם. המרשם לפי הצעת החוק שונה מן המרשם הכולל הקיים בחוק איסור מכירת דלק לתחנות תדלוק מסוימות, רחבה יותר, באופן שמוותר לספק דלק גם לתחנה שאין בידה רישיון עסק אם בנקודת זמן כלשהי בחמש השנים האחרונות היה בידה רישיון או אם היה בידה היתר בנייה. כמו כן כיום מותר לספק דלק לתחנות תדלוק פנימיות המיועדות לשימוש עצמי של בעליהן, אף שבפועל הן מספקות דלק לציבור בניגוד לתנאי הרישוי שלהן. הגדרה רחבה זו של תחנות תדלוק הנכללות ברשימת התחנות הקיימת כיום בחוק איסור מכירת דלק לתחנות תדלוק מסוימות כאמור, נותנת מעין הכשר לתחנות בלתי חוקיות רבות, ומוצע לצמצמה.

³¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 62.

³² ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

תחילה

72. תחילתו של חוק זה 18 חודשים מיום פרסומו (בחוק זה – יום התחילה).

הוראות מעבר

73. (א) על אף הוראות חוק זה, מי שערב יום התחילה היה רשום כחברת דלק לפי חוק ההסדרים או שהיה פטור מרישום כאמור, רשאי להמשיך בעיסוקו למשך שישה חודשים מיום התחילה אף אם לא התקיימו לגביו התנאים למתן רישיון לפי חוק זה, ואם הגיש בתוך התקופה האמורה בקשה לפי חוק זה לקבלת רישיון לעסוק באותה פעילות שבה עסק ערב יום התחילה, יהיה רשאי להמשיך בעיסוקו באותה פעילות למשך שנה אחת נוספת מעבר לתקופת ששת החודשים האמורה; המנהל ייתן החלטה בכל אחת מן הבקשות שהוגשו במהלך תקופת ששת החודשים האמורה, בתוך 18 חודשים מיום התחילה.

(ב) הוראות צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסדרים במשק הדלק), התשמ"ח-1988⁵⁵, ימשיכו לחול כאילו נקבעו לפי חוק זה, ורשאי השר לשנותן או לבטלן.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), רשאי המנהל להתיר למי שעוסק בפעילות אחת או יותר במשק הדלק, או שהוא בעל עניין או בעל שליטה בעוסק כאמור, להמשיך לקיים את העיסוק כאמור, בתנאים שיוורה עליהם, ולתקופה שלא תעלה על שנתיים מיום התחילה, אף אם איננו עומד בהוראות פרק ג' לחוק זה.

תוספת ראשונה

(להגדרה "דלק חלופי" שבסעיף 2)

דלק חלופי

(1) אתנול;

(2) ביו-דיזל;

(3) מתנול.

ד ב ר י ה ס ב ר

שבה עסק ערב יום התחילה, יהיה רשאי להמשיך בעיסוקו באותה פעילות למשך שנה אחת נוספת מעבר לתקופת ששת החודשים האמורה. המנהל ייתן החלטה בכל אחת מן הבקשות שהוגשו במהלך תקופת ששת החודשים האמורה, בתוך 18 חודשים מיום התחילה.

עוד מוצע לקבוע כי הוראות צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסדרים במשק הדלק), התשמ"ח-1988, ימשיכו לחול כאילו נקבעו לפי החוק המוצע, והשר יהיה רשאי לשנותן או לבטלן. באופן זה תנותק הזיקה של צו זה למצב החירום. צו זה משמש כיום בעיקר לצורכי התחשבות עם חברות הדלק על החזקתו של מלאי החירום.

בנוסף מוצע לקבוע כי המנהל יהיה רשאי להתיר למי שעוסק בפעילות אחת או יותר במשק הדלק, או שהוא בעל עניין או בעל שליטה בעוסק כאמור, להמשיך לקיים את העיסוק כאמור, בתנאים שיוורה עליהם, ולתקופה שלא תעלה על שנתיים מיום התחילה, אף אם איננו עומד בהוראות פרק ג' לחוק המוצע.

סעיף 71 מוצע לקבוע בתוספת הראשונה רשימה של והתוספת מקורות אנרגיה חלופיים הדומים לנפט גולמי הראשונה או למוצר נפט, שהחוק המוצע יחול עליהם. בשלב זה מוצע לכלול ברשימה אתנול, ביו-דיזל ומתנול. השר יהיה רשאי, בצו, לתקן את התוספת הראשונה ולהוסיף או לגרוע ממנה מקור אנרגיה כאמור.

סעיף 72 מוצע כי תחילתו של החוק המוצע תהיה 18 חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה), כדי לאפשר היערכות לקראת יישומו, ובכלל זה התקנת תקנות, קביעת כללים וגיוס כוח האדם הנדרש לביצוע החוק.

סעיף 73 מוצע לקבוע הוראת מעבר שלפיה, על אף הוראות החוק המוצע, מי שערב יום התחילה היה רשום כחברת דלק לפי חוק ההסדרים או שהיה פטור מרישום כאמור, יהיה רשאי להמשיך בעיסוקו למשך שישה חודשים מיום התחילה אף אם לא התקיימו לגביו התנאים למתן רישיון לפי החוק המוצע, ואם הגיש בתוך התקופה האמורה בקשה לפי לקבלת רישיון לעסוק באותה פעילות

⁵⁵ ק"ת התשמ"ח, עמ' 998.

תוספת שנייה

(סעיפים 43ג) ו-46א))

חיקוקים שעליהם יחולו סמכויות הפיקוח

- (1) חוק הפעלת רכב (מנועים ודלק), התשכ"א-1961;
- (2) חוק התקנים, התשי"ג-1953 – לגבי תקנים העוסקים במוצרי נפט;
- (3) חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 – לגבי מצרכים ושירותים שהשר יחד עם שר האוצר החילו עליהם את החוק;
- (4) חוק משק הדלק (קידום התחרות), התשנ"ד-1994;
- (5) חוק משק הדלק (איסור מכירת דלק לתחנות תדלוק מסוימות), התשס"ה-2005.